

Křesťanství, nebo islám? Rozhodne bitva o Maltu

SOUBOR
ŘÍŠÍ
VELKÉ OBLÉHÁNÍ

WILLIAM
NAPIER

SOUBOJ ŘÍŠÍ
VELKÉ OBLÉHÁNÍ

WILLIAM
NAPIER

SOUBOJ ŘÍŠÍ
VELKÉ OBLÉHÁNÍ

Přeložil Pavel Veres

Vydal nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2014

Bořivojova 75, Praha 3
Copyright © 2011 William Napier
All rights reserved.

Z anglického originálu *Clash of Empires. The Great Siege*
(First published by Orion Books, Great Britain, 2011)
přeložil © 2013 Pavel Vereš
Redakce textu: Jiří Pacek
Jazyková korektura: Ludmila Böhmová

První elektronické vydání v českém jazyce

ISBN 978807619618

Sebastianovi, Sachovi, Emmě, Andrewovi,
Charlottě, Jackovi a Tomovi

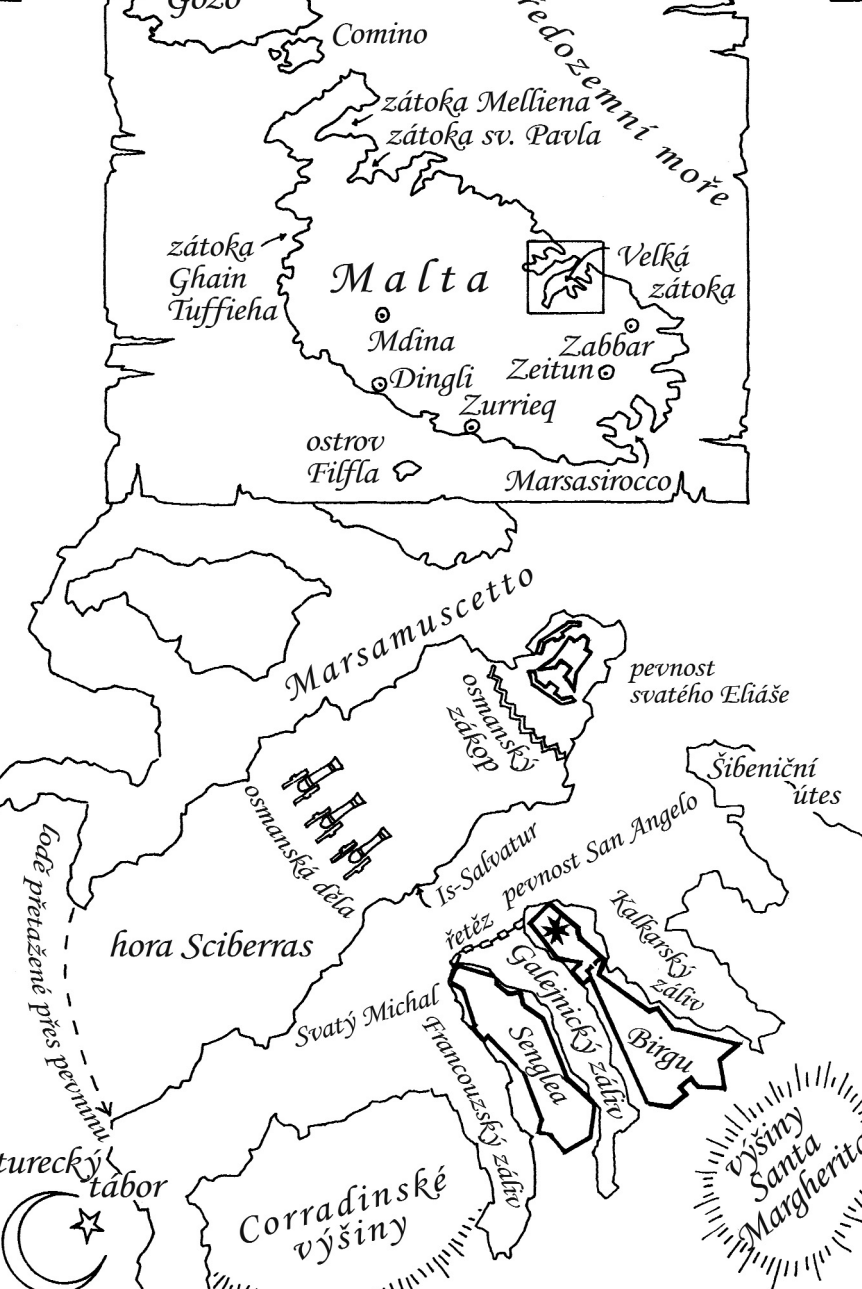
Tehdy se Kateřina Medicejská zeptala: „Bylo to opravdu největší obléhání? Ještě větší než Rhodos?“

*Odpověděl jí komtur de la Roche z francouzského jazyka:
„Ano, paní, ještě větší než Rhodos. Bylo to největší obléhání v dějinách.“*

Jurien de la Gravière

Malto ze zlata, Malto ze stříbra, Malto z nejvzácnějšího kovu,
nikdy se tě nezmocníme, i kdyby tě chránila jenom slupka cibule!
*Ne, protože já jsem utopila galéry Turků,
to já jsem zahubila všechny brdiny z Konstantinopole a Galaty...*

balada ze 16. století

Prolog

Rhodos 24. prosince 1522, Štědrý večer

Z drcených hradeb Rhodu třeskl poslední výstřel z arkebuzy, po němž se ozval komturův hněvivý výkřik. Pak se rozhostilo ticho.

Za městem se do dále táhlo obrovské osmanské vojsko. Koně sipáhíských jezdců čekali v řadě, frkali a pohazovali svými chocholy. Janičáři položili ruce na jilce mečů a upřeně zírali přes zpustošenou pláň. Těsně za nimi se tísnili fanatičtí bektášiové. V očích všech se zračilo těžké zklamání, že je po boji, a oni přesto zůstali naživu, kdežto jejich pobití bratři už teď přebývají s Prorokem v ráji.

Na skvělém bílém hřebci z Kappadokie, chráněn před mírným prosincovým sluncem obrovskými krytými nosítky ze žlutého saténu a se strápci, seděl chalífa islámského světa – Süleyman *Kánúni* neboli Zákodárce. Mladý sultán nehnul brvou, ani nezamrkal. S veškerou nevyčerpatelnou trpělivostí Taseného meče islámu čekal na nevyhnutelnou kapitulaci křesťanů. Bylo totiž psáno, že se před Prorokovým náboženstvím nakonec skloní celý svět a že i on, Süleyman, syn Selimův, je pouhým otrokem Alláha a jeho záměrů.

Pád Rhodu do rukou jeho nesčetných vojsk je teprve začátek.

Nakonec se rozbitá brána ve Východních hradbách města s vrzáním otevřela a vytrousil se pomalu krácející průvod.

Jeho účastníci pozvedli na ochranu praporce Panny Marie a svatého Michaela, archanděla válečníků. Nejprve z města vyšli muži, ženy a děti, kvůli nimž rytíři kapitulovali. Čtyři tisíce bosých a zaprášených ubohých ostrovanů umírajících hlady mířilo do zátoky, aby tam žadonilo o loď, jež je měla odvézt... kam vlastně? Za novým životem, ale beze všech prostředků i naděje. Nicméně zůstali naživu.

Turci sledovali jejich pochod. Tihle ubožáci – čtyři tisíce duší – by na otrockých trzích Istanbulu vynesli docela pěkné peníze, i když jsou tak

vyhladovělí. Obzvlášť mladší dívky a chlapci. Ale sám sultán jako vždy prokázal milosrdenství, a tak jedinou kořistí jeho vojáků bude to, co vydrancují v téměř liduprázdném městě.

Mezi odcházejícími nebyl nikdo, kdo by při strašlivém obléhání nepřišel o otce, bratra či syna.

Jedna mladá vdova, v černém od hlavy až k patě, na kraji cesty zakopla a upadla. Její synáček, snad čtyř- nebo pětiletý, ale s tvářičkou již zjizvenou a svráštělou hladem a nemocemi k ní přiběhl, aby jí pomohl. Na pomoc k ní přistoupil i jakýsi Turek, jenž ji chtěl zvednout na nohy. Vrhla na něj rozlícený pohled, s chatrnou pomocí svého děčka se zase postavila a na Turka zasyčela: „Drž se ode mě zpátky, ty uctívači démonů!“

Turek poodstoupil a nechal ji projít.

Po dlouhém a truchlivém zástupu ostrovanů následovali rytíři. Někteří kulhali, jiní nesli na všelijakých nosítkách své bratry do přístavní zátoky, kde kotvila ve zčeřených vodách jejich velká karaka *Svatá Marie*. Další odnášeli záznamy řádu a také jeho nejposvátnější majetek: pravičku Jana Křtitele ve zlaté skříňce a ikonu Panny Marie z Filermosu, namalovanou samým svatým Lukášem.

V jejich čele kráčel velmistr, hubený bělovousý asi šedesátiletý dlouhán. Philippe Villiers de l'Isle Adam, potomek nejvyšší francouzské šlechty, šel po porážce tiše a vážně.

Zastavil se před sultánem a na znamení díků za jeho milost a jako jeden bojovník před druhým sklonil hlavu.

Nedaleko velmistra postával jiný, mnohem mladší rytíř svatého Jana. Tak jako ostatní měl na sobě dlouhý černý háv s našitým bílým křížem, jak bývalo zvykem v dobách míru. Ale jeho zraky si teď sultána měřily v duchu nesmiřitelného odporu.

Nikdo se nesměl dívat na sultána přímo, a už vůbec ne nějaký nevěřící. Jeden janičár ihned postoupil vpřed s révovou holí v pravičce, připraven udeřit.

„Sklop zraky, křesťane!“

Mladý rytíř nepřestával urážlivě zírat sultánovi přímo do obličeje. Nakonec sám Süleyman pootočil hlavu, aby jeho pohled opětoval. Rytíři svatého Jana byli poraženi a jejich domovská pevnost byla zničena. A přesto oči jednoho z nich žhnuly nenávistí hlubokou jako Pontské moře.

Jeden bratr rytíř z anglického jazyka měl na levém stehně ránu pevně ovázanou rezavě červeným obvazem. Sotva se belhal, ale přesto prvního rytíře mohutně poplácal po rameni. Nicméně mladý rytíř neuhnul pohledem, jako když honící pes upřeně sleduje svou kořist.

Pak se z čela zástupu ozval pánovitý hlas.

„La Valette! Jděte dál, pane!“

Promluvil sám velmistr, jenž se v hněvu ohlédl.

Cudnost, chudoba a – to bylo ze všeho nejobtížnější – poslušnost. Rytíři totiž byli stejnou měrou mnichy jako vojáky. Mladý Francouz odvrátil pohled od sultána, pána nevěřících, jak mu přikázal velitel jeho starobylého řádu, a pomalu kráčel dál. Se slabým úsměvem na rtech se za něj zařadil jeho anglický bratr rytíř.

„Budeme bojovat znovu, Fra Jeane,“ zamumlal. „O tom nepochybuje.“

Rytíř, jenž se jmenoval La Valette, nic neřekl. Zraky upínal vpřed do prázdna, čelisti měl sevřené jako železa.

Na Rhodu mohli rytíři pokračovat v boji.

Během dlouhých pěti staletí už svedli mnoho bitev proti vojskům islámu – někdy dosáhli míru, jindy je to stálo život. Při jedné z velkých křížových výprav v roce 1291 bojovali a zemřeli téměř do posledního muže. Když se nakonec armády al-Ašrafa Chalíla prodraly do města a rozpoutaly neúprosná jatka, poslední z palestinských johanitů kladli odpor v hradní věži. Zbylo jenom sedm bratří, kteří se rozmachovali mečem, i když byli smrtelně ranění, promáčení vlastní krví a s tvářemi zbělelými. Zahynuli tam všichni do jednoho. Sedm rytířů, bojujících v těsném kruhu, vzájemně si kryjících záda. A kolem nich se povalovalo snad dvacet, možná třicet bojovníků džihádu.

Takoví byli rytíři johanité zvaní též špitálníci nebo rytíři svatého Jana – takoví byli satanovi bektášíové.

Byli to vzteklí psi křesťanstva.

Jenže na Rhodu neměli obětovat jenom své vlastní životy, ale také ostrovanů. Rybářů, rolníků, kupců i kněží, manželek a dětí, kojenců v matčiných náručích. Jakým právem mohli rytíři odsoudit celý ostrov k smrti? Žádným. Rozhodně ne, když jim Süleyman slíbil svobodný odchod a milosrdné zacházení s veškerými zbylými ostrovany.

Ostatně Villiers věděl, že boj už je marný.

Rytíři ani lid nepoznali po šest dlouhých strastiplných měsíců nic jiného než ohlušující rachot děl, výstřely palných zbraní, syčení vroucí bublající smoly na hradních zdech, řinkot oceli, dutý zvuk štítů bušících o lebky, puch krve, hořícího oleje a fekálií, hýkání mezků, kvičení prasat a štěkot napůl šílených psů.

Nakonec zůstala jen hrstka bojeschopných mužů. Došel střelný prach, nezbyl jediný neztupený meč a nepromáčkнутý štít – a sultán Osmanů nabízel volný odchod.

Se zármutkem, ale i úlevou přijal Villiers de l'Isle podmínky kapitulace.

Když se starý rytíř a jeho muži plahočili kamenitou cestou k přístavní zátocce, sledoval je Süleyman. Kdosi zaslechl, jak zamručel: „Toho chrabrého starce vyháním z jeho domova s jistou lítostí.“

Ale jako bojová síla byli zlikvidováni. Nejzarputilejší obránci Kristovi, ti, kdo kdysi ovládali řetěz mocných opěrných bodů a komend po celé Svaté zemi, zůstali bez vlasti, bez jediné pevnosti, která by jim patřila. Nikdo se jich teď nemusel bát o nic víc než starého bezzubého psa.

„Jejich čas již minul,“ pravil Süleyman toho večera, když oslovoval svého vezíra. Bosé nohy namočil do stříbrné mísy, aby mu je omyla mladícká otrokyně. „Jsou již...“ Sultán, pověstný učeností, hledal správné slovo a našel ho v řečtině. „Jsou *anachronismem*.“

Zdálo se, že vezír tone v rozpacích.

Süleyman by se usmál, ovšem kdyby se úsměv srovnával s mužem jeho důstojenství.

„Patří do dávného světa, do starých staletí. V dnešní době už k nim noví králové a vladaři křesťanů nejeví sympatie – k jejich *brdinství i patosu*. Rytíři svatého Jana jsou pro ně leda zdrojem potíží. Janované, Benátčané, Francouzi s námi raději obchodují. Chtějí nakupovat naše hedvábí a prodávat nám své obilí.“

„A své zbraně,“ procedil vezír.

Süleyman na chvílku upřel obdivný pohled na otrokyni. Na jemnost jejích rukou, přepadávající kadeře jejích vlasů.

„To je naprostá pravda. I když sami tihle rytíři zůstávají našimi nepřáteli, teď jsou bezmocní. Širší křesťanský svět pokročil dál. Už ho přešla chuť válčit s islámem. Dává přednost hedvábí, koření a zlatu. Navíc je

hluboce rozdírán ve svém nitru a *katolíci* a *protestanti* mezi sebou svádějí nekonečné boje o prapodivné spletitosti své barbarské víry.“

„Ale my sami jim nepřejeme nic jiného než mír.“

„Ovšemže.“

Süleyman dovolil otrokyni, aby mu osušila nohy. Když vzhlédl k vezírovi, oči se mu usmívaly.

„Nic než mír.“

Ve městě oslavovali bektášiové triumf islámu.

Nejprve se obořili na kostel svatého Jana. Svými zakřivenými dýkami jatagany vydloubali z čerstvě namalovaných zdí kusy omítky a plivali, močili a hulákali nadávky na tamější ohavné obrazy modlářských křesťanských psů. Ti si spletli jakéhosi židovského proroka s nepopsatelným, nezměřitelným, vševidoucím i vševědoucím jediným Bohem. Co je to za zaslepené otroky šejtana a jeho klamů!

Převrhli oltář a roztráštili ho na kousičky, vyházeli ven všechny relikvie, ozdoby i krucifixy a na hromadě na náměstí je spálili. Jejich náboženský zápal měl naštěstí protějšek v touze po mamonu – taková shoda se mezi lidmi vyskytuje běžně. Některé z křesťanských ozdobných předmětů a relikviářů, jež tu zanechali prchající obyvatelé města, byly totiž z nejryzejšího stříbra a zlata, a tak jim přišly náramně vhod jako kořist.

V naději, že objeví poklad, rozmlátili prastaré hrobky velmistřů v kryptě kostela. Když pak nenašli nic jiného než prosté dřevěné kříže a staré kosti, někteří z nich je ve vzteku popadli a potom s nimi pobíhali po ulicích, kde jim sloužily jako kyje. Další, jichž se zmocnil obzvláštní náboženský zápal, našli lazaret, kde dosud leželo několik nemocných, kteří na tom byli tak zle, že je nebylo možné odnést, a umlátili je na loži. Ženy nejprve znásilnili a pak zabili.

Na úsvitu Božího hodů vánočního vjel do města sám Süleyman, který dal rozhlásit, že je nutné obnovit pořádek. Jeho muži se již za vítězství dočkali odměny. Sultán schválil úklid křesťanského kostela a nařídil jeho přeměnu na mešitu – od zítřka se v něm bude denně odříkávat pět modliteb ve směru k Mekce. Ale jeho vlastní slib slušného zacházení jiní porušili. Proto rozkázal, že těm, kdo vzali útokem lazaret, mají být roz-

párána břicha a vyrvána střeva a mají být zkráceni o hlavu, všichni zbloudí psi a prasata se mají zabít a ulice je nutno úplně vyčistit.

Vydal ještě jeden příkaz, který mezi jeho janičárskými strážci vyvolal překvapení, ale nikdo si nedovolil ho neuposlechnout. Nařídil, že velkolepé tesané kamenné erby johanitů, zdobící celou hlavní třídu města známou jako ulice Rytířů, se nemají nijak ničit ani poškozovat.

Říkalo se, že v okamžiku, kdy Süleyman vjel o Vánocích do Rhodu, papež Hadrián právě v Římě v chrámu svatého Petra celebroidl mši svatou. Když pozdvihl kalich, ze stropu nad ním se vylomil nárožní kámen a dopadl na zem nedaleko od něj.

Prý to bylo špatné znamení, že byla ztracena jedna z klíčových bašt křesťanstva.

Z rozhoupané paluby lodě *Svatá Marie*, brázdící nevlídná zimní moře, se rytíři ohlédlí nejen ke ztracenému Rhodu, ale též k zasněženému pohoří Taurus za ním, k celé Levantě, odvěkému srdci křesťanství. Téměř dlouhých pět století bojovalo a umíralo tolik rytířů, johanitů a křižáků, aby tyto kraje dobyli nazpět pro Kříž. Teď bylo tohle vše ztraceno.

Odpluli na západ a tři týdny poté se Villiers s hrstkou věrných rytířů vylodil na Sicílii, kde mu všichni ostrované vyšli v ústrety s nepokrytými hlavami, aby uctili poražené hrdinství. I rytíři poklekli a vzdali díky Bohu za to, že vyvázli z nebezpečné zimní plavby.

Byl to studený den, kdy lednový vítr trhal roztřepený praporec, který s sebou rytíři přinesli. Jednu chvíli se zdálo, že ho vítr úplně oderve a pohrdavě odhodí pryč, ale jeden rytíř se postavil, aby žerd' zarazil pevněji do vlhkého písku.

Ten rytíř se jmenoval La Valette.

Praporec ukazoval Pannu Marii s jejím ukřižovaným synem. Na větrem ošlehaném, prosoleném a potrhaném praporci stálo heslo:

Afflictis spes unica rebus.

V protivenství naše jediná naděje.

1. část

Cesta

Istanbul říjen 1564

„Všichni přítomní, na kolena!

Na kolena a sehněte hlavy před sultánem Osmanů, Alláhovým náměstkem na zemi, pánem pánů tohoto světa, vlastníkem šjíj lidí, králem věřících i nevěřících, císařem Východu i Západu, vznešeným caesarem, pečeti vítězství, záštitou všech národů, stínem Všemohoucího, hubitelem křesťanstva!“

A kdo by hlavu nesehnul, ten by o ni přišel. Sehnuli ji všichni.

Teď již téměř sedmdesátiletý Süleyman Nádherný, vladař nejmocnější říše na zemi, se opatrně pootočil na svém vysokém stupínku a dosedl na bohatě zlacený chalífův trůn s karmínovým polštářkem. Před ním se na znamení úcty hluboce skláněla více než stovka dvořanů, vezírů, eunuchů a pašů. Určitou dobu vyčkával. Záleželo jedině na jeho slovu, na jeho rozmaru, zda opět povstanou, na ničem jiném. Jen ať zůstanou sehnutí, dokud nezduhnou a nebude je to bolet. Ať si to zapamatují.

Nakonec pokývl a shromáždění nejvyšší hodnostáři říše se opět napřímili.

Zkoumal audienční síň, kde zvuky tlumily měkoučké perské koberce, osvětlenou stříbrnými lucernami s jemným zdobením a obloženou hedvábím a gobelíny. Věděl skoro všechno, ale ať si myslí, že ví úplně všechno. Jeho velké tmavé oči přebíhaly z jedné tváře na druhou. Kdysi pohledné rysy vzaly za své a teď mu obličej brázdily vrásky starostí i soukromějších strastí. Ale pořád zůstával sultánem a císařem.

Cožpak v uplynulých čtyřech desetiletích nevítežil od Herkulových sloupů až po Černé moře, od jádra evropského křesťanstva až po pobřeží Indie? Zítřka nařídí svému vyvolavači, aby opět ohlašoval jeho seznam výbojů. Ať si nikdo nemyslí, že tento stárnoucí císař už je vyřízený, zralý k pádu. Ať si to zapamatují.

„Vůlí Alláha, soucitného, milosrdného, dobyvatel Adenu, Alžíru, Bag-

dádu, Bělehradu, Budína, Rhodu, Nachičevanu, Jerevanu, Tabrízu a Temešváru!“

Jeho panství sahalo od Rakouska po Egypt, od Alžíru po tatarská území až po téměř neobývané kraje za nimi. Jeho galéry vládly mořím od Středomoří po Perský záliv. Jeho vojsko bylo zastaveno jenom jedinkrát, v roce 1529 před hradbami Vídně. Ale tehdy byl mladý a pošetilý a v následujících letech se hodně poučil o umění války. Teď v posledním desetiletí – neboť ve snu mu Prorok pověděl, že povládně ještě deset let – dokončí úkol, který mu byl svěřen. Opět se obrátí proti starému nepříteli, Evropě, nyní tak oslabené a rozhádané. Konečně pomstí potupu od Vídně a urážku křížových výprav a dovrší zkázu křesťanstva.

Na počátku období vhodného pro válečné tažení příštího roku, jen co se objeví první známky jara, vytáhne se svým vojskem vstříc konečnému vítězství na rovinách Uher a ještě dál. Mezitím se vzbouří muslimští obyvatelé Španělska, kteří tak upoutají síly největší křesťanské mocnosti ve vnitřní občanské válce, a jeho spojenci v Tunisu a Alžíru, severoafričtí korzáři, se vrhnou na Sicílii, patu Itálie, a zanedlouho i na sám Řím...

Ale nejprve se musí věnovat vladařským povinnostem a odpoledním otravným prosbám.

Všechny ženy odešly, neboť nebyly způsobilé, aby vyslechly či pochopily vládní záležitosti, a stejně tak se museli klidit všichni muži až na prosebníky toho dne a Süleymanovy nejvyšší hodnostáře.

Dnes se jedna prosba lišila a novinky byly zároveň lepší i horší.

K trůnu se přiblížil velitel černých eunuchů Kustir Aga.

„Věrný služebníku Kustire Ago, mluv.“

„Milostivé a vznešené Veličenstvo, kéž žiješ tisíc let a zanecháš tisíc synů.“

Süleyman ostrým gestem vyjádřil netrpělivost.

„Milostivé a vznešené Veličenstvo,“ pokračoval Kustir Aga, „utrpěli jsme těžkou ztrátu.“ Dýchal ztěžka, ale nebyla to vina pouze jeho objemného břicha. „Bohatá galéra *Sultana*, nejbohatší, jakou jsem měl. Vezla náklad v ceně osmdesáti tisíc dukátů.“

„Alláh nás všechny postihuje svými bouřkami.“

„Veličenstvo, to nebyla bouřka. Byli to křesťanští piráti. Byl to... náš odvěký nepřítel. Rytíři svatého Jana.“

Süleymanovi potemněly zraky. Kustir Aga musí našlapovat vskutku velice opatrně.

„Sultánova laskavost po Rhodu dovolila rytířům vyváznout a dál žít,“ řekl Kustir. „Skutek milosrdenství v naprostém souladu s učením Prorokovým, mír s ním. Jenže tihle křesťanští divoši vůbec neprokázali vděk. Odebrali se na holé skály Malty a jejich moc opět vzrostla. Tahle poslední urážka je jenom jednou ze stovek. Této urážky se dopustila galéra chevaliera Romegase.“

Süleyman téměř neznatelně přikývl. Věděl všechno o tomhle chevalieru Romegasovi, patrně nejnebezpečnějším námořníkovi Bílého moře.

„A co s těmi osmdesáti tisíci dukáty podniknou?“ Kustir obrátil oči v sloup a rozpřáhl ruce. „Jsou to cudní muži, kteří nemají rodiny a nekupují si žádné přepychové předměty. Nebydlí ve skvostných palácích ani nenosí perly a hedvábí. Žijí pro jediné – vedení války. Za těch osmdesát tisíc dukátů, co nám uloupili, nakoupí jenom nové zbraně a další střelný prach, postaví ještě vyšší opevnění na svém domovském ostrově. Budou ještě víc okrádat poddané Tvého Veličenstva. V dané chvíli zajatý kapitán a posádka, naši muslimští bratři, strádají horkou nemocí v jejich žalářích vytesaných do skály nebo je právě pohánějí praskáním biče na galérách, aby na nich dřeli.“

Nejvznešenější Veličenstvo, na takovou provokaci je jediná odpověď.“

Süleyman se pohroužil do delšího mlčení. Výrazně červený západ říjnového slunce začal osvětlovat štíhlé minarety a vysoké půlměsíce Istanbulu. Pak si předvolal dalšího muže.

„Mustafo Pašo!“

Z houfu dvořanů a prosebníků vyšel hubený dlouhán s tváří ztmavlou sluncem. Sice byl starý, ale rozhodně ne stařecky neduživý, a tak ve vzdouvajícím se černém rouchu vykročil vpřed jako pyšný mladý janičár. Ostatní se mu spěšně klidili z cesty.

Křesťané kdysi zajali vysloužilce válek od Persie až po Uhry Mustafu Pašu, jenž se pak lopotil neuvěřitelné čtyři roky jako otrok na galéře ve flotile velkého janovského admirála Andrey Dorii. Většina galejníků byla ráda, když přežila jediný rok – potom jejich zmožená těla přehodili přes bok lodi jako potravu rybám. *Čtyři roky!* Říkalo se, že všem mužům, kteří sloužili jako galejníci, se do duše vryje něco drsného a nenávistného. A Mustafa Paša měl srdce i duši ze železa již v den, kdy se narodil.

Z Doriových galejí uprchl tak, že když byl ještě připoután k lavici, umlátil k smrti lodní mistra jeho vlastní dřevěnou nohou. Pak tou nohou vypáčil svá vlastní želízka, roztránil hlavu čtyřem dalším dozorcům, páteho uškrtil jeho bičem, přeskočil bok a přeplaval deset mil k albánskému pobřeží. Osmačtyřicet hodin nato již brázdil Jadran na své vlastní válečné lodi. Našel galéru, na které dřel ty čtyři příšerné roky, a potopil ji – z okovů nevysvobodil ani své někdejší vlastní otrocké druhy.

Povídalo se, že vlastníma rukama zabil přes dvě stě mužů, zplodil více než padesát synů a také nějaké dcery (ty se ale vůbec nepočítaly) a shromáždil soukromé jmění více než milion dukátů. Když mu teď bylo sedmdesát – dosáhl téhož věku jako sultán –, procvičoval se každé ráno dvě hodiny v boji s mečem proti nejskvělejšímu janičárům. Před pouhým měsícem uťal ruku jednomu muži. Tento janičár, nyní již ve výslužbě, pak vystavoval pahýl na odív před diváky v městských branách se směsí smutku a pýchy. Vyprávěl, že ho o ruku nepřipravil nikdo jiný než Mustafa Paša. Lidé užasle civěli a házeli mu stříbrňáky.

Mustafa Paša se zprudka zastavil před chalífovým trůnem a hluboce se uklonil. Pak se zase rychle napřímil. Měl šedivý knír a špičatý plnovous, hluboce posazené oči a velký zahnutý nos jako dravý pták, takže se šeptalo, že mu v žilách koluje arabská krev. Na sultána se přirozeně nedíval zpřímá, ale přesto měl hlavu hrdě vztyčenou. Obličej mu zbrázdily hluboké vrásky a na jeho pravičce s vystouplými žilami byly znatelné šrámy od meče a popáleniny od střelného prachu.

„Chtěl by ses s námi podělit o svůj názor na rytíře špitálníky?“

Mustafu nemusel povzbuzovat dvakrát. Ten se nezdržoval nabubřelými lichotkami jako Kustir Aga. Jeho drsný a hluboký hlas vyplnil velkou audienční síň.

„Rytíře známe odedávna. A také tu proklatou skálu Maltu, jejich novou základnu, jež stojí mezi tebou a tvými právoplatně nabytými državami. Z téhle skály s velkou zátokou – zdaleka nejskvělejší v celém Bílém moři – se vypravují jejich štíhlé galéry jako vlci, aby napadaly naše lodě, zotročovaly naše bratry a loupily náš náklad.“

Tvé Veličenstvo plánuje dobytí křesťanstva. Ale to se ti nepodaří, pokud se nejdřív nezmocníš Malty a jednou provždy tyhle psy svatého

Jana nevyhubíš. Nastal čas vymazat rytíře z povrchu zemského, tak jako když vyhlazuješ krysy ve své stodole.“

Nastalo stísněné ticho. Mustafa se nebezpečně přiblížil až ke kritice Süleymanovy předchozí velkorysosti. Ale pokud byla vůbec někomu dovolena taková urážka majestátu, směl ji vyslovit tenhle starý válečník.

Süleyman si pohladil pěkně zastřížený vous. „Pověz nám víc.“

Mustafa mohutně rozkládal rukama, až se mu roucho vzdulo jako plachta. „Ta holá skála představuje klíč k západnímu Středomoří. Za ní nemůžeš bezpečně podniknout žádnou námořní akci.“

„Naše galéry už mnohokrát propluly za Maltu a vrátily se.“

„Zato mnohé jiné zpátky nedopluly. Tak jako vzácná, ale chabě bráněná loď Kustira Agy,“ ret se mu zkrivil, „*Sultana*.“

Kustir Aga vztekle zamžikal, ale ani nehlesl. Mustafa Paša měl vznětlivou povahu. Nikdo se s ním nepřel, všichni se pokorně smířili s jeho jízlivostmi.

„Ostrov Malta ovládá těsnou úžinu mezi Sicílií a Afrikou, jež měří pouhých šedesát mil od jednoho pobřeží k druhému. Osmanská galéra sice může proklouznout, ale nikoli celé válečné loďstvo, jakého bude zapotřebí k definitivnímu pokoření křesťanstva. Ti mořští vlci by nám ji rozbili napadrt'. Jejich vlajková loď *Velká karaka* je nejmohutnější válečná loď v Bílém moři. Viděl jsem ji na vlastní oči. Ona sama umí zničit tučet našich galér.

Sultán nikdy nedobude zbytek Evropy, aniž nejdřív dobude Maltu.“

Süleymanovy oči vypadaly staře a unaveně. „Před dvačtyřiceti lety jsem rytíře vyhnal z Rhodu. Bili se statečně a ve své velkomyslnosti jsem těm, kdo přežili, dovolil, aby se ctí odešli.“ Hlas mu opět ztvrdl na ocel a záda se mu narovнала.

„Avšak v knize Ibn Chaldúna, v knize proroctví, stojí, že voje islámu přijdou po moři a nakonec jim padnou do rukou země křesťanstva. Neboť všichni lidé budou v pravý čas sklánět hlavu k Mekce.“

Obrátil se na otroka. „Přines mi Ptolemaiovu mapu.“

Vmžiku se v místnosti objevil široký stůl, na nějž byla rozložena velká mapa.

Před dávnými staletími ji zhotovili Řekové. Süleyman častokrát sledoval její čáry s mimořádnou pozorností věnovanou každické drobnosti.

Tady by bylo dobré místo na nové město, nové osmanské hlavní město Západu. Zde je pěkná zátoka, tu okouzující ostrov v oceánském proudu, příhodný na dobytélův palác. Všude viděl sny dobývání a slávy. On, Süleyman, padišáh Bílého moře, také Rudého moře a Černého. Teď stočil zraky na maličký ostrov Maltu. Prý ho lze přejít za tři hodiny. Tenhle kamínek v osmanské ústřici.

Opět zvedl hlavu a s nenapodobitelnou autoritou oslovil shromážděný dav. Bylo slyšet každé slovo až do zadních koutů rozlehlé síně.

„Alláh se nám postaral o tohle: křesťanští modloslužebníci bojují jeden proti druhému a nikdy neuzavřou spojenectví. Frankové s námi potají jednají a nehnou prstem, aby zachránili Itálii, Španělsko nebo Rakousko. Tato území nám spadnou do klína. Brzy se muezzinovo volání rozezní po Vídni a potom v Římě. Z té velké márnice s kostmi svatých, které říkají *chrám svatého Petra*, uděláme mešitu, tak jako je dnes mešitou chrám Boží Moudrosti. Pod své panství dostaneme dokonce i Francii a Paříž bude sklánět hlavu k Mekce – Francouzi ochotně poslouchají dobytatele, stačí, když mají mír a víno. A nakonec čeká Anglie, které vládne pouhá ženská, a studené ostrovy ještě dál. To všechno během naší vlády pomine. Všechno bude naše a podrobí se zákonu svatého koránu.

Jedna říše, jedna víra, jeden vůdce.“

Síň zaplnil šepot volající po válce.

„Ale nejprve,“ zvedl ruku, „jak jsem vždy říkal – nejprve musíme dobýt Maltu. Tak je psáno.“

Ještě téhož večera se při světle svíček konalo i mnohem menší shromáždění. Kolem stolu s mramorovou deskou v horním pokoji se sešla k poradě trojice mužů, před nimiž ležela také Ptolemaiova mapa. Süleyman na vyvýšené židli, vlevo od něj Mustafa Paša a vpravo admirál Velkého válečného loďstva Piyale. Zatímco Mustafa byl mazaný anatolský rolník, kterého pozvedla na výšiny jeho nemilosrdnost a schopnosti, aristokratický Piyale, téměř polovičního věku než Mustafa, byl jemný a okouzlující člověk, jemuž se dostalo výchovy v samotném sultánově paláci. Také učinil obratný krok, když se oženil s Genhirou, jednou ze sultánových vnuček.

Hovořil Mustafa, aby se tak podělil o své bezmezné znalosti Bílého moře.

„Bude to daleké tažení. Ostrov leží téměř tisíc mil odsud“ – kostnatým prstem přešel modře zbarvené moře na mapě – „a nemá žádné zdroje. Ani trámy, ani klacík dříví na otop. Všechno musíme přivést s sebou.

Kromě zátoky, které vévodí hrad rytířů San Angelo, je Malta pouhá holá vyprahlá skála, měřící asi deset mil napříč. Je to horský vrchol mezi Evropou a Afrikou, neustále bičovaný větry, který má kořeny na dně Bílého moře. Bezútešná pustina, kde roste leda trnité houští a pár rohovníků, není tam ani říčka. Další zátoky jsou na východní straně a menší přístavy na jihu, mělké zálivy na severu, ale na západě jenom strmé neprůchodné útesy. Hrstka ubohých vesniček a v jejich středu prastaré město. Zapamatujte si dobře jméno toho města: Mdina.“

„Arabsky *město*,“ zabručel Piyale.

„Tři sta let,“ přikývl Süleyman, „byl tento ostrov pod islámskou vládou. A islámské právo učí, že jakmile byla nějaká země pod islámem, je pod islámem provždy.“

Mávl rukou, aby Mustafa pokračoval.

„V nádržích se sbírá dešťová voda. Teď sice bude pršet, ale do března déšť ustane a znovu se rozprší až na podzim. Ostrov leží dokonce jižněji než Alžír nebo Tunis. Slunce dovede v létě usmrtit člověka v brnění.“

„Známe počet rytířů?“ zeptal se Piyale.

Süleyman věděl všechno od jména nejnovější milenky francouzského krále až po papežovy soukromé finanční poměry.

„Na Maltě je nyní rozmístěno asi čtyři sta rytířů,“ řekl. „A stejný počet možná vyslyší výzvu do boje z Itálie, Španělska, Francie a Německa. Špitálníci mají pořád komendy a statky po celé Evropě. Ale četní z těchhle ‚rytířů‘ jsou vlastně pouhými rolníky. Nanejvýš budeme mít proti sobě osm set rytířů.“

„A naše maltská armáda bude čítat čtyřicet tisíc mužů,“ dodal Mustafa.

Sultán, vojevůdce a admirál s uspokojením přemítali o těchto počtech.

Opět se ozval Mustafa. „Kromě rytířů jsou obyvateli příslušníci zdegenerované pradávne maltské šlechty ve Mdině a hloupí vesničané, oddaní křesťanským modlám. Nájezdy severoafrických korzárů u nich pouze posílily horlivost v jejich falešné víře.“

Je to tedy drsná a bezcenná země, ale jsou tu ti psi svatého Jana, jež je nutno zničit, a potom velká přístavní zátoka, kterou je třeba obsadit. Bude to naše základna při dobývání jižní Evropy. Válka si vyžaduje plánování a zásobování, ale její průběh bude prostý. Nejprve bude dobytá přístavní zátoka, pak budou zničeni rytíři a obyvatelstvo pobito, zotročeno nebo vyhnáno. Pobíjení přináší uspokojení, ale zotročení zbohatnutí.“

Süleyman se téměř usmál. Typický výrok. „Měli bychom se pokusit rozbít vodní nádrže na ostrově,“ řekl.

„Veličenstvo.“ Mustafa přikývl. „K tomu a také abychom rozdrtili opevnění, bude zapotřebí děl. Rovněž se budou hodit Dragutovy znalosti ostrova.“

Süleyman vzhlédl.

„Dragutovy?“

Mustafa se usmál. „Dragutovy. Sám zvuk jeho jména budí na Maltě hrůzu.“

Shropshire, Anglie podzim 1564

Otec Matthew právě sloužil mši svatou, když zaslechli, jak se blíží koňská kopyta.

Kněz se chystal požehnat chlebu – *hoc est enim corpus meum* –, takže nastával nejsvatější okamžik. Ale zarazil se a místo toho se tiše modlil, aby kopyta odklusala dál.

V malé síni s dubovým obložením, ozařované pouze světlem svíček, zavládlo ustrašené ticho. Byl tu páter Matthew se skloněnou hlavou a mumlajícími rty vedle stolu, na němž ležel chléb a víno, a bělovlasý širokoplecí sir Francis Ingoldsby s nohama do o, za nímž stály jeho čtyři děti. Nejstarší Nicholas a jeho sestry Susan, Agnes a Lettice. Za nimi sluhové. V komíně skučel říjnový vítr, v krbu zběsile tančily plameny a o okenní tabulky bubnoval hustý déšť. Z cesty se ozývala koňská kopyta.

Posluchači sotva dýchali.

Potom koňská kopyta venku ještě zarachotila, ale pak se zastavila.

V síni ihned nastal ruch. Páter Matthew sebral stříbrný kalich, odkopal z něho zbytek vína a spolu s chlebem ho zabalil do kusu látky. Sluhové si olízli špičky prstů, aby uhasili všechny svíčky až na jednu. Nicholas zprudka otevřel dveře a vykoukl ven ze síně. Najednou se zdálo, že se domovní vrata pobitá hřeby otrásají ve veřejích, jak do nich zabušil jilec meče nebo pažba muškety.

„Rychle, otče,“ popoháněl kněze sir Francis. Ale vyzáblý a kostnatý páter Matthew nebyl ve věku, kdy by se ještě dovedl pohybovat svižně.

Vzadu ve stínu postávaly se zbledlými tvářemi zbylé tři děti Ingoldsbyových – mladší dívky měly na krajíčku. Sluha Hodge, podsaditý mládenec, jehož tvář byla zcela bez výrazu, odtahoval zpátky jeden kus zdobné desky na zdi. Od vrat se ozvalo další, hlasitější klepání. Vítr zasténal.

„Potřetí už klepat nebudou!“ vyděšeně zašeptal Nicholas.

„Ta vrata vydržela čtyři století,“ zabručel jeho otec. „Tak vydrží ještě chvílku i teď.“

„Trpělivost, trpělivost,“ zablekotal páter Matthew, který se se svým ran-cem a modlitební knihou v podpaží pomalu a neohrabaně snažil vměstnat do koutku pro kněze vedle krbu. „Všechno má určenou chvíli a veškeré dění pod nebem svůj čas.“

Ustalo prudké bušení a od obrovské staré železné závory se neslo jenom podivné škrábání. Potom se k Nicholasově hrůze část mechanismu pohnula, jako by ho dala do pohybu ruka nějakého ducha. Závora byla odstrčena a vrata se pomalu otevřela dovnitř. Ostatní si zprvu ani neuvědomili, co se stalo. Páter Matthew se pořád choulil na svém místěčku a cosi mumlal o důstojnosti kněžského stavu, kdežto Hodge se vstoje opíral o obložení.

Teprve když uslyšeli sílíci skučení větru, ucítili z chodby závan studeného vzduchu a uviděli, jak se naklání a třepetá plamínek osamocené svíčky, jenom strnule civěli.

Otec vykřikl: „Koho to sem čerti nesou?“

Nicholas jen zděšeně zíral, jako by to nějak byla jeho vina.

V otevřených vratech stáli dva mohutní, krajně nevlídně vyhlížející chlapi, jimž kápě zahalovaly tváře. Vítr jim kolem nohou a zablácených bot prudce zvedal pláště zašpiněné cestováním. Jeden již vytasil meč z pochvy, druhý držel povoznickou lucernu. Vysoko ji pozvedl, takže je oba tajuplně osvětlila. Chlap s lucernou si stáhl kápi, proto se odhalily nečesané světlé vlasy, vousy barvy loje a vysoké brunátné tváře. Druhý učinil totéž – ukázalo se, že jeho vzezření je mnohem temnější, hrozi-vější. Černý vous a černé pichlavé oči s bělmy podlitými krví se postaraly o to, že vypadal jako nebezpečný zuřivý zlý býk. Z mohutné pravičky mu volně visel meč.

„Ne, pane, ne!“ vykřikl čísi hlas zpoza Nicholase. Byl Hodgeův. Dokonce napřáhl ruku, aby zadržel svého pána, ale starý sir Francis na něj nedbal. Je-li to nutné, zemře při obraně svého domácího krbu.

„Z cesty, chlapče!“ zaburácel. Sundal meč i s pochvou, jež visela nad krbem, a rázně vyšel ven na chodbu.

Či spíš krácel co nejrázněji, jak mu to dovolovaly jeho zestárlé klouby – levou nohu mu stará rána zkrivila.

Lotr s hlavou jako lůj se usmál, když spatřil starého válečníka.

„Nevyrušili jsme vás při nějaké hře?“ zeptal se. „Či snad při nějakém duchovním cvičení? Nemáte návštěvu?“

Nicholas se v hrůze ohlédl, aby se přesvědčil, zda už se páter Matthew schoval.

To byla chyba.

Blondák pravil: „Vida, tak on je tamhle!“

Chlap s černým vousem vedle něj nic neříkal. Bylo jasné, že nemá řečnění v oblibě. Ten dává přednost zabíjení.

„Prosím,“ řekl první lotr. „Pokračuj v modlitbě, sire Francisi.“ A oba udělali krok vpřed do chodby, aby už na ně nepršelo. Černovousý za sebou přikopl vrata a lenivě, vyzývavě zasunul svůj vlastní meč. Teď to vypadalo, že jsou ještě větší, ty pekelné postavy, jež osvětlovala jenom jejich vlastní lucerna a jediná sluhova blikavá svíčka. Dívky se strachy rozfňukaly. Nejmladší, maličká Lettice si před očima přidržovala titěrný bílý kapesníček, aby nic neviděla. Nicholas si sáhl za opasek, ovšem zjistil, že nemá ani dýku. Hodge vedle něj pomalinku šmátral po jezdeckém bičíku ležícím na dubové truhlici. Ten by mu tak byl proti téhle dvojici něco platný! Ale i při tom nepatrném pohybu se vousáčův upřený pohled stočil na Hodge a jeho zrudlé oči zažhnuly v noci jako uhlíky. Hodge strnul.

„Čert vás vem,“ procedil sir Francis, stojící ochranitelsky před svou celou domácností. Navzdory pošramocené noze byla jeho postava pořád úctyhodná. „Přijít do mého domu s tasenými zbraněmi. Ať už má být můj přestupek jakýkoli, mám jako každý svobodný Angličan právo na řádný soud. Vy nejste nástroje královny ani církve, vy jste leda sprostí zločinci. A jestli uděláte do mého domu ještě krok, vaše střeva okusí můj meč.“

Blondák se příjemně usmál. „Vypadá to, že ta zbraň v pochvě zrezivěla.“

Sir Francis zavrčel a pořádně zatáhl za jilec meče – a opravdu, meč mu poskočil i s pochvou.

Když blondák upřel pronikavý pohled na sira Francise, oči mu zazářily. Po tvářích a vousu mu stékaly dešťové kapky a kolem jeho sešlapaných kožených bot se na dlaždicích rozlévaly kaluže vody. Když promluvil, jeho hlas byl podivně změkklý, zlomený citem. Vyřkl slova, kterým mohl porozumět jenom sám sir Francis, jemně, bez sebemenšího sarkasmu.

Když viděl odvalu starce, jenž se snažil vyprostit z pochvy zrezivělý meč při osamocené obraně svého pradávného domova, blondák zamumlal: „Ach, bratře Francisi. Řád tě potřebuje, takové, jako jsi ty.“

Pak si stáhl kápi na krk, aby odhalil nádherný stříbrný kříž na řetězu. Byl to kříž se čtyřmi stejnými rameny a osmi hroty.

Sir Francis svůj meč upustil. „Mí bratři!“ vydechl.

Nicholas uchváceně civěl na blyštivý stříbrný kříž – zdálo se, že se mu navěky vpaluje do očí.

Cizinci za sebou zase zamkli vrata, ovšem tentokrát k tomu použili klíč. Nicholas by rád věděl, jak předtím zvenčí odemkli, jakým záhadným trikem se jim to povedlo. Zdálo se, že blondák vycítil jeho dychtivou zvědavost, ale jenom se usmál a ze strany mu poklepal nos.

„Můj bratr a já jsme cestovali široko daleko a při svém putování jsme se o leccems poučili,“ zabručel a vzbudil tak pozornost. „Od kovářů Německa, alchymistů Alexandrie, nahých mudrců Indie...“

„Jestli přicházíte jako přátelé,“ řekl sir Francis, „proč se dobýváte do zámku mých vrat?“

Blondák se zašklebil. „Kdybyste vykoukli z okna a uviděli takové dvě postavy, jako jsme my, opravdu byste nás pustili za téhle noci dovnitř?“

Sir Francis se rozchechtal. „Snad až o soudném dni.“

Oba návštěvníci nicméně trvali na tom, že rodina má pokračovat ve mši svaté. Ochotně se k ní přidají.

Jakmile páter Matthew latinsky spustil slova mše, naskytla se možnost bedlivě si čerstvé příchozí prohlédnout. Páchli koňskými žíněmi, kůží a potem a kupodivu také vzdálenými a cizokrajnými končinami.

Nicholas si teď všiml, že blondákovy brunátné tváře byly opravdu opálené do červenohnědé barvy, což platilo i o černovousém. Stejně tak vypadaly jejich mohutné ruce jako tlapy. Byla to výrazná, temná hněd' horkého slunce.

Po mši vyjel páter Matthew na svém velšském poníkově do noci a děti a sluhové byli brzy posláni na kutě. Některé děti ale lelkovaly na potměnělém schodišti a civěly dolů. Tohle bylo největší vzrušení, jaké ve vsi nastalo od chvíle, kdy mlynář spadl do studny.

„Alou do postele!“ vyštěkl sir Francis, a tak odpelášily do svých pokojíků.

Sir Francis nalil ve své knihovně tři číše portského. Jeho nečekaní hosté postávali před ohněm – vlhké pláště jim visely přes opěradla židlí a kouřilo se z nich. Hodge se pořád nemohl odtrhnout ze dveří, s očima doširoka otevřenýma. Černovousý vrhl pohled nazpět a pak přešel místnost, aby mu dveře před obličejem přibouchl.

„Pojď s námi, Hodgi,“ řekl Nicholas.

„Ale jak můžu spát, pane Nicholasi? S těmi cizinci pod střechou?“

Hodge se domníval, že každý, kdo přichází z míst až za mlýnským náhonem, je cizinec.

Vyšli nahoru po schodech.

Jen co uslyšel, že se dveře všech ložnic zavřely, Nicholas opět vyklouzl ven. Hořel zvědavostí. Je pěkný pokrytec a lotr, to musí přiznat. Když se ve tmě kradl dolů po schodech, opatrně zůstával poblíž okrajů, aby nevrzaly, a klekl si u dveří do knihovny.

Odtamtud slyšel zmatené útržky vzrušeného hovoru. O rytířích a ostrově Maltě, o velkém sultánovi, válečných galériách a o velmistru svatého Jana, jenž se jmenuje Jean de la Valette a je tak „nebojácny“. Ale nade všemi se vznášela jakási mimořádná a strašlivá hrozba a zbývalo zoufale málo času.

Oba cizinci jeho otce neustále oslovovali „bratře Francisi“, což Nicholase zároveň mátló i uchvacovalo. Jako by jeho otec byl nějaký mnich nebo člen řádu! Jeho otec nikdy nevyprávěl o svém vlastním mládí. Bylo to záhadné, zakázané téma. Oženil se pozdě s mnohem mladší dívkou, dcerou jednoho svého starého přítele, a velice šťastně spolu prožili devět let, ale ona potom při porodu zemřela. Nicholasovi bylo osm, když zesnula, ani nyní však nebyl schopen na ni myslet a zároveň o něčem mluvit. Její zlaté vlasy, zářivý úsměv...

Ted' ani necekl – sotva byl schopen poslouchat vlastní dech. Ovšem cizinci věděli, že tam je. Dveře se náhle rozletěly a černovousý ho popadl za límec kazajky, vtáhl dovnitř a pak za ním zase práskl dveřmi.

Jeho otec s užaslým výrazem vstal od stolu.

„Jak se opovažuješ, hochu! Jak se opovažuješ špehovat jako nějaký zlodějček při soukromém rozhovoru, a navíc s takovým mimořádným významem. Já ti pořádně napráskám, ty neposlušný spratku!“

Černovousý pustil chlapce, který se s hlavou svěšenou hanbou téměř sesypal.

Sir Francis právě zvedal pěst, aby ho praštil, a vtom blondák zamručel: „No tak, i já jsem byl kdysi mladý a nesmírně jsem se zajímal o vyprávění o dalekých plavbách a dobrodružstvích.“ A položil ruku siru Francisovi na paži.

Sir Francis se na něj zamračil a pak pomalu, opravdu pomalu mu z tváře vyprchal hněv a ruka mu klesla.

„Jsi zkažený neposlušný pes, a přitom poslušnost je jedna z nejvzácnějších ctností. To ses za všechna školní léta nic nenaučil?“

Nicholasovi zrudla tvář hanbou. „Je mi to upřímně líto, pane. Ale moje zvědavost byla větší než moje rozvaha.“

„Hm.“ Otec se opět ztěžka sesunul na židli. „Tos řekl pěkně, ale jen aby to byla pravda.“

„Umí ten chlapec držet jazyk za zuby, bratře?“ zeptal se blondák.

„Jestli umí?“ Otec se na něj zkoumavě podíval. „Tak co, hochu, umíš?“

„Cožpak mě neznáš, pane?“

Sir Francis si prohrábl bílý vous. „Myslíte, že ho tu můžeme nechat, aby poslouchal?“

Poprvé promluvil černovousý hlasem jako medvědí zamručení. „Kéž by tu všichni zůstali, aby si vyslechli, co říkáme. Celé křesťanstvo. Naše noviny jsou zlé a času je zatraceně málo.“

„No tak dobře.“ Sir Francis přikývl. „Posaď se, chlapče. Poslouchej a uč se, ale neříkej ani slovo. Ani teď, ani později jedině živoucí duši. Nebo za to zaplatí bezpočet lidí životem.“

Pak se trojice mužů dala zase do hovoru, jako by byl Nicholas neviditelný.

Blondák řekl: „Kdyby se křesťanstvo aspoň na chvíli přestalo rvát samo mezi sebou – jako když si pes drásá vlastní břicho –, nechalo toho a pohlédlo vzhůru k východnímu obzoru, pak by uvidělo, že se blíží jako větrná smršť mnohem, mnohem větší nebezpečí.“

Takové, vedle něhož působí všechny spory mezi katolíky a protestanty, Řeky, kalvinisty, novokřtěnci a bůhvíjakými dalšími sektáři jako šílenství svou malicherností. Protože tohle je nebezpečí, které zahubí celou Evropu, jestli se mu nepostavíme a nezdoláme ho. Je to nebezpečí, které

nikdy nepřestalo ohrožovat křesťanstvo od chvíle, kdy jako démon z písků Arábie povstala před tisíci lety zlořečená mohamedánská víra. Nikdy nás nepřestane ohrožovat. Je to náboženství ustavičné války. Náboženství berberských korzárů, Maurů, Saracénů, Saladina, drogami oblouzených asasinů v perském pohoří Elborz. Je to věčně tasený meč islámu. Nyní ho třímá nejstrašlivější nepřítel, před jakým jsme kdy stáli. Süleyman Nádherný. On sám si říká Pán všeho pod nebesy.“

„A tahle jediná bitva,“ dodal černovousý, „znamená poslední zoufalý odpor proti nesčetným vojům Osmanů, který nadobro rozhodne o osudu křesťanstva.“

Oheň hlasitě zapraskal a Nicholas nadskočil.

Černovousý zůstal bez hnutí.

Sir Francis řekl: „Křesťanské velmoci nepošlou žádnou pomoc?“

Blondák se trpce uchechl. „Ty mají jako obvykle napilno vzájemnými boji. Německá protestantská knížata a samozřejmě tohle krásné království Anglie nás pokládají za zlořečené katolíky. Proč by nám měli pomáhat? Itálii rozdírá věčná válka a protichůdné ambice Francouzů, Španělů, a dokonce papežského státu. Velké republiky Benátky a Janov, jejichž pokladnice přetéka, se zajímají jenom o to, jak nahromadit ještě víc zlata. Jestli tedy vůbec dostaneme nějakou pomoc, přijde od krále Španělska Filipa. Ale i on má své vlastní starosti. Protestanti podněcují ke vzpouře ve Španělském Nizozemí. Angličtí bukanýři – jak se jim říká – ustavičně plení lodi s jeho poklady. Zdrojem trvalého trápení je pro něj jeho šílený syn Don Carlos.“

„Je šílený od té doby, co spadl ze schodů, když šel na půlnoční dostavníčko za dcerou vrátného,“ podotkl černovousý.

„A tak vysedává ve svém pochmurném paláci Escorialu a souží se. Nemůžeme se spolehnout ani na něj. A proto čekáme, nás čtyři sta rytířů, na své holé skále, až na nás dopadne zášť celé osmanské říše. A to bude brzy.“

„Jistě víš, co se stane,“ pravil černovousý, „jestli Malta padne. Tahle skála ve Středomoří chrání tamější úžiny pro celou západní Evropu. Válečné galéry rytířů bez ustání brázdí tato moře a děsí berberské korzáry, a dokonce samotného Süleymana.“

Sir Francis přikývl. „Ale jestli Malta padne...“

„Jestli Malta padne,“ řekl blondák, „a my přijdeme o svou Velkou

zátoku, pak Süleyman bude volně pronikat na západ, jak se mu zachce. Může zaútočit na italské pobřeží, nebo španělské, francouzské –“

„Francouzské!“ zařval náhle černovousý. „Francouzi si nic jiného nezaslouží!“

Blondák kývl na svého druha. „Můj bratr Jan zřejmě nemá Francouze v lásce.“

„Ti afektovaní, zrádní a ustrašení zženštilci! Před pouhými dvaceti lety uzavřel ten jejich zbabělý král František tajné spojenectví se Süleymanem, jen aby pozlobil císaře Karla V. a Habsburky. Copak si nevzpomínáš?“

„Já si to pamatuju,“ řekl sir Francis. „Všechno křesťanstvo se zhrozilo.“

„Ti Francouzi!“ uzavřel černovousý, jenž vydal prazvláštní zvuk, cosi mezi odfrknutím a zabručením. Nicholas si v duchu představil medvědici požírající malé hochy v Knize královské. „Nemluvte přede mnou o *Francouzích* a ani z těchto končin neočekávejte nějakou pomoc. Jsou to všichni rození zbabělci a zrádci.“

„Není velmistr Jean de la Valette Francouz?“ zeptal se sir Francis.

„Ne,“ řekl černovousý. „On je rytíř.“

Nastalo ticho a pak blondák opět promluvil.

„Nechme tedy stranou choulostivou záležitost Francie,“ pravil s nejméně ironií. „Jestli naše ostrovní pevnost Malta padne – a ta bez pomoci určitě padne do několika dní –, potom velká flotila Turků bude moci volně proplout na západ, dokonce až za Gibraltar. Bude brázdit Atlantik, uchvacovat španělské lodi vracející se z Ameriky s nákladem stříbra a zlata Indií. Popluje dál, dokonce až do Nového světa a zarazí zelenou korouhev islámu na americkém pobřeží. Koneckonců je to při dobrém větru pouhých pětadvacet dní plavby od mysu Florida až po Scilly.“

Potom ještě dál na sever, vzhůru kanálem La Manche k Šeldě, Rýnu... a třeba i Temži? Nepotrvá dlouho a minarety mohamedánů se možná objeví místo kostelních věží křesťanstva v Antverpách a v Kolíně nad Rýnem a v Londýně. Úděsné skřeky muezzina se budou rozléhat nad věžičkami Oxfordu...“

Sir Francis se ušklíbl. „Máš básnickou fantazii.“

„Možná. Ale rozumíš mi? Jestli Malta padne, rovnováha moci v Evropě se navždy vychýlí. Süleyman zcela ovládne moře. A kdo vládne moři, vládne i souši.“

Sir Francis Ingoldsby se nadlouho pohroužil do myšlení. „Určitou dobu mi potrvá, než dám dohromady i menší pomoc –“

„Času nemáme nazbyt!“ vykřikl náhle blondák vášnivým hlasem a pokračil dopředu. „Odpusť mi, bratře Francisi. Ale dnem i nocí žhnou kovárny Osmanů. Velké výhně, v nichž se topí dřívím z Arménie a Krymu. Vody Bosporu zrudly jejich plameny, zbrojnice jsou plné po okraj děly, dělovými koulemi a sudy se střelným prachem. Největší z jejich děl, obrovité bazilišky, by dovedly pobořit i hradby Kraků des Chevaliers!“

„Válka se změnila,“ zamručel smutně starý rytíř. „Ach, to by bylo, bojovat a umírat u Kraků des Chevaliers! Jenže teď všemu vládnou děla a střelný prach a po rytířství je veta.“

„Rytířství pořád trvá,“ zavrčel nenadále černovousý.

„Süleymanovo vojsko sestává přibližně ze čtyřiceti tisíc mužů,“ řekl blondák, „mezi nimiž je i jeho sbor janičárů – ty přece znáš janičáry.“

„Pod nebesy není zuřivějších válečníků,“ zamumlal starý rytíř.

„Touží po smrti za víru, aby zamířili přímo do svého slíbeného ráje. Hryžou udidlo války jako splašení koně. Süleymanovo válečné loďstvo je největší flotila, jakou Středomoří vidělo od dob starověkého Říma. A v čele této ohromné síly stojí sám Süleyman, jemuž je sice už sedmdesát a vlasy mu zbělely, ale není ani trochu mírově naladěn. Možná ani deset let života nestrávil v míru. Teď spěchá, aby dokončil svou práci. Než zemře. Aby jednou provždy zničil křesťanstvo.“

Stará tvář sira Francise, zbrázděná věkem a všelijakým nečasem, se sraštila nevírou. „Skutečně věříš, že by tohle mohl udělat?“

„Věřím,“ pravil blondák klidně. „Zaměřil na to celý svůj život. Jakmile dobude Maltu, vrhne se na zbytek Evropy jako hladový vlk. A zatímco budeme mezi sebou vést spory a boje, což nás oslabí a učiní zranitelnými, on nás jednoho po druhém sežere. Celé vítězné tažení lze uskutečnit snad za... pět let?“

V malé místnosti obložené dubem se rozhostilo tísnivé ticho. Najednou se zdálo, že i sem, do mírumilovných končin jednoho tichého anglického hrabství dopadl stín zlé moci Východu.

„Jeho celé vojsko,“ pokračoval blondák, „jeho válečné loďstvo s bezpočtem plavidel už brzy vypluje. Jakmile nastane jaro a moře se zklidní, jeho armáda fanatiků se vydá na západ a vylodí se na Maltě. A ty víš, jak chabá

jsou obranná zařízení na našem holém domovském ostrově ve srovnání s naším milovaným Rhodem kdysi. Nebo Akkem –“

„Nebo Krakem des Chevaliers.“

„A víš, kolik nás je. Dokonce i se všemi našimi bratry roztroušenými různě po Evropě nanejvýš osm nebo devět stovek. Proti čtyřiceti tisícům. I kdybychom byli sebeudatnější, tenhle boj nemůžeme vyhrát. Potřebujeme veškerou pomoc, bratře. A potřebujeme ji teď.“

Ingoldsby se podíval z jednoho na druhého. Nicholas měl pocit, že je neviditelný. „Nejste z těch, kdo si libují v přehánění. A jestli se Jean de la Valette od svých špiclů dozvěděl, že turecká flotila brzy vypluje, a sultánovy zlé zraky se stočily na Maltu, pak o tom nepochybují. Ale víš, že už nejsem rytíř, i kdybych si to tisíckrát přál. Víš, že když král Jindřich a celé království Anglie odpadli od Říma, katolický řád svatého Jana byl v celé zemi zakázán. A víš, že všichni rytíři anglického jazyka do jednoho byli donuceni učinit nejstrašlivější rozhodnutí svého života. Buď odejít z řádu – nebo odejít ze země.“

Nicholasův otec se roztrásl rozrušením.

„Moji bratři rytíři, vy už mými bratry nejste. Já jsem si vybral svou zemi, neboť jsem hrdý a věrný Angličan, jak se sluší a patří. Vy jistě pochopíte muka této volby. Vrátil jsem se do hrabství svých předků a ke své rodině, oženil jsem se a stal jsem se otcem. Děťátka chovám na kolenou a dcerušky mi líbají starou šedivou tvář, mám ztrěštěného syna.“ Upřel pohled na Nicholase. „To je velice odlišný osud od života mnicha-válečníka, to se mnou určitě souhlasíte. Ale když jsem byl mladý, bojoval jsem po celé úděsné obléhání Rhodu bok po boku samého Jeana de la Valette proti stejnému starému ďáblu synu Süleymanovi, který teď ohrožuje Maltu.“

Po několika šťastných letech se má milovaná mladá žena... odebrala na lepší místo. Hospodařil jsem na své půdě. Vychoval jsem děti. Uctíval jsem Pána a Spasitele v katolické víře. I když je tohle nyní protestantská země, uplynulo jenom šest let od smrti Marie Tudorovny. Její Veličenstvo Alžběta netouží slídit příliš hluboko v soukromé víře svých poddaných, pokud jsou poslušní. Jak řekla ona sama, nepřeje si *dělat okna do lidských duší*. Tady, mezi našimi poklidnými shropshirskými kopci konáme pobožnosti, jak pokládáme za správné, ale nikoli v hanbě. Jsme věrní jak královně Anglie, tak Jeho Svatosti v Římě.“

„A rytíři skládají přísahu, že svůj meč nikdy nepozvednou proti bratřím v Kristu,“ řekl blondák.

„Přesně tak. Nemám nic než pohrdání pro ty daremné pikle, aby byla zavražděna naše královna a na anglický trůn byl opět dosazen katolický panovník. Lid Anglie šel vždy svou vlastní cestou.“

Černovousý vypil své víno jediným douškem. Oheň zapraskal. Vítr trochu ochaboval.

„Jakoukoli pomoc, kterou můžeš poskytnout, bratře,“ pravil blondák. „Zlato. Zbraně. Modlitby.“

Sundali si z opěradel židlí pláště, ještě ztěžklé deštěm.

„Zůstaňte aspoň jednu noc pod mou střechou.“

Blondák se smutným úsměvem potřásl hlavou. „Stěny mají uši, studny mluví. Vystavili jsme tě nebezpečí už tím, že jsme přišli k tvým dveřím. A jak jsem řekl – času není nazbyt. Teď se mi každou noc zdá o tomtěz. O obrovském stínu blížícího se vojska.“

„Dobře,“ řekl sir Francis. „Zítřka se spojím s hrstkou zbývajících anglických bratří a dám se do shánění pomoci, kterou budu moct poskytnout svému starému řádu.“ Zhluboka se nadechl a pyšně vypjal hrud'. „Nicholasi, právě se díváš na dva z nejskvělejších rytířů ctihodného řádu svatého Jana. Rytíře špitálníky. Křížáky.“

Sama tato slova, tak podivná a starodávná, zasáhla Nicholase do hloubi duše.

„Tohle,“ řekl a ukázal na blondáka, „je sir Edward Stanley, rytíř Velkého kříže. A tamto sir John Smith, rovněž rytíř Velkého kříže. Rytíři svatého Jana z Malty, válečníci Kristovi a jedni z nejodvážnějších a nejušlechtilejších vojáků v celé Evropě.“

Černovousý – John Smith – si zachoval bezvýraznou tvář. Stanley se pousmál a sklopil zraky ke svým botám.

„Mluvím pravdu,“ vykřikl sir Francis a poplácal je po ramenou jako pyšný otec. „Poslední křížáci křesťanstva!“

Podali mu ruce a bez jediného slůvka oba dva vyjeli ven do noci.

Nicholas málem pukal zvědavostí. Nikdy se nedozvěděl ani polovinu pravdy o otcově dlouhém životě, předtím než se narodil.

Ingoldsby si všiml jeho mladistvé nedočkavosti a hlasitě se rozchechtal.

„Cha! Tak tebe nikdy ani nenapadlo, že tvůj uslzený, mrzutý staříčeky tatík kdysi býval mladým ctnostným hrdinou, jenž bojoval jako sám Lví srdce proti Saracénům, co? Cha!“ Chopil se svého meče v pochvě a párkrát jím Nicholase přetáhl po zádech a nohou.

„Au!“ zakňučel Nicholas. „To bolí!“ Ty rány byly řízné.

„Cha! Já ti dám, ty umouněný nevěřící!“

Tatínek jako by ztratil hlavu – staříckému rytíři se najednou zdálo, že je zase na bojišti.

Nicholas utekl po schodech nahoru.

„Zítřka, chlapče!“ zařval za ním otec, který v úzké chodbě pořád nebezpečně mával mečem v pochvě. „Řeknu ti víc o bitvách i strastech, jakých si za svého mládí užil tvůj starý tatík! Až ty příběhy uslyšíš, tvoje bělostná ouška pěkně zrudnou!“

Nahoře se otevřely dveře a čísi ženský hlas vztekle zasyčel: „Pssst! Tím řevem a kraválem zburcujete celý dům!“

Byla to hospodyně paní Copsticková.

Pak už se žádný hluk neozval. Z paní Copstickové měl nahnáno i sám starý Ingoldsby, hubitel Saracénů.

Přiběhl Hodge se zrudlou tváří, jenž pokřikoval, že z kopce jedou k vesnici vojáci. Nicholasova mladší sestra Susan, ve svých třinácti už notně výřečná, Hodge plácla utěrkou a řekla mu, aby nebyl trdlo. Co by pohledávali vojáci v takové vesnici?

Upřeně se podívala na bratra.

„Ledaže... to má něco společného s těmi cizinci ze včerejší noci.“

Nicholas strnul.

Otec byl ve své knihovně.

„Je to pravda, co vám povídám!“ křičel Hodge. „A v jejich čele jede Gervase Crake.“

„Crake?“ pravil Nicholas ostře.

Hodge přikývl. „Rozhlíží se pyšně jako páv, ten náfuca.“

Gervase Crake. Místní statkář, patolízal a podvodník. Výběrcí daní, udavač a lhář. Měl puritánské sklony, ale dával si moc dobrý pozor, aby mu jeho soukromé přesvědčení nebránilo ve vzestupu k moci a hrabání bohatství. Šeptalo se, že má přátele na vyšších místech, a dokonce si píše se samotným lordem Cecilem až v Londýně. Ale především působil jako smírčí soudce a správce okresu, a tak měl na starosti výkon práva v celém kraji. A proti Nicholasově otci choval prastarou zášť – ostatně tak jako ke kdekomu jinému.

Nicholas náhle pocítil velice silné, opravdu silné obavy.

Vyběhl na kopec úplně nahoru a podíval se přes živý plot. V šedivém říjnovém ránu se blyštěly náprsní krunýře tuctu otrhaných jezdců. Bylo jasné, že to nejsou vojáci, ale najatí ozbrojenci.

V jejich čele seděl na své šedivé herce shrbený Gervase Crake, muž pronikavého zraku.

Nicholas honem pelášil zpět z kopce.

„Hodgi! Snad jsi nemluvil, nebo snad ano?“

„Byl jsem tichý jako myška!“ řekl ohromený Hodge, zrudlý hněvem.

Nicholas nařídil Hodgeovi, ať jde s ostatními sloužícími dovnitř, a právě ťukal na dveře otcovy knihovny, když se po dlažbě na dvoře rozlehl klapot kopyt.

Pak utichl a vysoký nosový hlas zvolal: „Francisi Ingoldsby, pane tohoto domu. Jde po tobě spravedlnost!“

Otec se vyřítil ze své místnosti a pevným krokem vyšel na dvůr. Vypadal rozzlobeně, ale také... provinile. Otec byl vždy příliš poctivý, než aby uměl něco předstírat. Teď stál se svýma křivýma nohama a širokými plecemi před hlavním vchodem.

„Crakeu!“ zamumlal.

Crake nesedl, ale sklonil k němu svůj úzký nos a jako obvykle si suše odkašlal.

„Na koně, pane. Pojedeš do vězení v hrabství a odtamtud možná do Londýna.“

„Pro jaké obvinění?“

Crakeův úsměv byl stejně teplý jako slunce na ledu uprostřed zimy.

„Nejvážnější. Velezradu.“

Vesničané vroubili stezku vedoucí do Shrewsbury mlčky a pobledli. Mnozí z nich přijímali chléb a víno z ruky pátera Matthewa. Ale zjevně se mezi nimi vyskytl i takový, kdo si raději vzal z ruky Gervase Crakea stříbrný šilink.

Když se Ingoldsby postavil na starý, mechem zarostlý stupínek, aby nesedl na koně, najednou vypadal jako unavený stařec. Crake zvolal: „Stát! Tenhle chlápek ví, jak se zachází s mečem. Spoutejte ho!“

Tehdy Nicholas začal vidět rudě, jak se v něm vzedmula zuřivá vlna hněvu. Že se má s jeho otcem zacházet jako s prachspřoutým lotrem!

„Ne!“ vykřikl a obořil se na vojáka, který sesedl, aby otcí připevnil na vyzáblá stará zápěstí pouta.

To, co následovalo, bylo jako jakási strašlivá, zakrvácená přízračná skvrna.

Hodge byl poblíž, připraven krotit Nicholase. Jeden voják se napřáhl zadním koncem jilce a možná náhodou Hodge praštil. Statný sluha s tlumenou nadávkou spadl naznak a omráčený zůstal ležet. Nicholas popadl uzdu vojákovy koně a vši silou jí zaškubal. Jeho otec opět sestoupil ze

stupínku a křičel na něj, aby ho uklidnil. Dva další jezdci se k nim přiblížili a nad tím hlukem pokřikoval Crakeův pisklavý hlásek rozkazy. Nakonec vytáhl zpod pláště mušketu a od jednoho z vojáků si vzal doutník. Zvedl ho do vzduchu, právě když prach na pánvičce vybuchl.

Jeden kuň zaržal a vzeplal se na zadní. Jeden voják se s výkřikem svalil na zem. Druhý máchl mečem. Sir Francis se pokoušel popadnout syna, aby ho odtáhl, právě když vzpínající se kuň opět dopadal k zemi. I uprostřed všeho toho hluku a chaosu uslyšel Nicholas dutý, ohavný zvuk, jak okovaná koňská podkova narazila na lidskou kost. Otec se odpotácel stranou a zhroutil se do rozblácené půdy u paty stupínku.

Pak všechno utichlo. Koně byli opět uklidněni, vojáci na ně vsedli a svésili tasené meče k boku. Ale v nehybném vzduchu jako by zůstaly viset výkřiky.

Nicholas si klekl vedle otcova boku. Lebku měl rozbitou, všude samá krev, kašovitá hmota, úlomky bílé kosti. Krev otci stékala přes polovinu tváře. Nicholas ho vzal za ruku.

„Otče!“

Jeho otec už neviděl. Svět se vytrácel. Ale na tom teď nezáleželo.

„Kdybych měl víc vlasů,“ zamumlal, „snad by ta rána nebyla tak vážná.“ Slabě se pousmál. „Je opravdu vážná.“

Chlapcovo srdce sevřela temná hrůza. „Otče! Mluv na mě!“

Stařec se ještě chtěl dětem svěřit s nějakým trápením. Kdysi se stalo cosi strašného, ale nemohl si vzpomenout, co vlastně... Ale Bůh se o vše postará.

Vyřkl slova z Písma svatého, jež měl nesmírně rád, Davidova slova k Šalomounovi, když ležel na smrtelném loži. Nicholas se k němu sehnul co nejnižše, aby ho slyšel – otcova slova byla jako šepot ve větru. „*Odcházím cestou všeho pozemského. Ty však buď rozhodný a mužný.*“

Ještě jednou se o cosi pokusil na tomto světě. „Synu můj. Takové příběhy jsem ti mohl vyprávět, takové věci. Ale... opatruj své sestry. Buď spravedlivý, svědomitý. Až do samého konce.“

Pak už starcova ruka synův stisk neopětovala.

Po vesnici se rozlehl chlapcův nářek. Nedaleko stála jeho sestra Susan, kterou natolik přemohl zármutek a úlek, že ani nebyla s to plakat. Přitiskla

tvářičky dvou třesoucích se maličkých sourozenců do své zástěry, aby nic neviděli.

Vojáci čekali na rozkazy, aby je odsud odvedli a aby odtáhli mrtvolu, ale vypadalo to, že Gervase Crake je podivně nevšímavý. Sotva se na ten výjev díval, až i vojáky rozbolela tvrdá srdce.

Zdálo se, jako by ho napadla nějaká mnohem zajímavější myšlenka. Z výrazu tichého uspokojení na jeho tváři se dalo vyčíst, že si uvědomuje, jak tento den nešťastné tragédie vlastně dopadl docela dobře. Očima tékal po pěkném starém statku Ingoldsbyových: starobylých dubových trámech, hezkých oknech se svislou příčkou, vysokých komínech, z nichž se při podzimním slunečním svitu příjemně kouřilo. Je sice pravda, že stodoly jsou docela zchátralé, ale pokud jde o ostatní... A pak tu bylo několik stovek akrů kopců a pastvin, vynikajícího kraje na chov ovcí. Když se uváží, jaká je dneska cena vlny...

Nakonec se podíval zpátky a suše si odkašlal.

„Odtáhněte toho kluka.“

Bylo zapotřebí tří vojáků, aby byl odvezen. Jednoho kopl do holeně, což mu vyneslo odvetu v podobě mohutné rány hřbetem ruky s těžkou koženou rukavicí, až se Nicholas zapotácel. Susan hlasitě vykřikla. Maličké naříkaly. Crakeovi konečně došla trpělivost.

„Odtáhněte je všechny sem!“ vykřikl a ukázal před svého koně.

Vojáci všechny čtyři děti odveklí a potom jimi surově mrštili do bláta před Crakea. Vrhł na ně nevlídný pohled.

„Teď mě poslouchajte, vy zrádní spratkové. Ještě jste nedosáhli zletilosti, jinak by to pro vás dopadlo hůř. I když Bůh ví, že byla za vlády Krvavé Marie hanebně prolévána protestantská krev i tak mladá, jako je vaše. Na tržišti ve Smithfieldu hořela na hranici těla stejně jemná a mladá jako vaše. Ale váš otec byl hnusný zrádce.“

Nicholas se vzepřel na kolenou, aby na protest něco vykřikl, ale facka ho znovu přiměla mlčet.

„Byl katolík, i když to bohužel v tomhle protestantském království dosud není zločin! Ale nepochybuju, že objevíme jeho knihovnu, která je přečpaná nejčerstvější papeženskou propagandou z Flander. Hlavně víme, že hostil dva rytíře z nejpřednějšího a nejnebezpečnějšího řádu katolických válečníků v celém křesťanstvu. Znamé vrahy.

Tady, v tomhle domě,“ ukázal hněvivě rukou, „ještě minulé noci! Měl by sis říct, že to vlastně bylo štěstí, když umřel tak, jak se to právě stalo – díky tobě!“ Očima se zavrtil do Nicholase.

„Nicméně bude prohlášen zrádcem i posmrtně, jeho celé jmění propadne ve prospěch koruny a jméno shropshirských Ingoldsbyů bude úplně vymazáno. Kolik sloužících máte v domácnosti?“

„Jenom jednoho starého sluhu,“ řekl Nicholas.

Crake se pohnul s hadí mrštností hubeného mužička a šlehl svým bičem Nicholase po tváři.

„Lháři! Nemysli si, že mi můžeš lhát, mládenče! Vy máte sedm sloužících v domácnosti, *sedm*. Vím, jak se jmenují, vím, jak jsou staří a jaké je jejich zaměstnání i jaké náboženství vyznávají. Sakra, kluku, já vím i to, kdy si naposled převlékli spodní prádlo!“

Nicholas si přitiskl ruku k ještě horkému šrámu přes celou tvář. V očích ho pálily slzy, ale s hněvem je potlačil. Tvář mu hořela, srdce ho bolelo a jeho celý svět se zakymácel.

„Já si vezmu na starost vaše sloužící. Pokud jde o tebe a tvé sestřičky, jste teď sirotci bez groše.“ Když děti vykřikly, Crake jenom stiskl rty. „No tak, neměl ten senilní stařec, ten váš otec, pomyslet na váš osud, když hostil u svého krbu rytíře svatého Jana, co vy na to? Teď uděláte nejlíp, když zmizíte z tohohle hrabství a zajdete za nejbližšími příbuznými nebo vyhledáte chudinskou péči či chudobinec. Buď tohle, nebo se stanete obyčejnými žebráky a přidáte se k velké armádě špinavých vagabundů, co zamořují tohle království. Mně po tom nic není.“

„Tohle nemůžeš udělat! Jsi bezcitný bídák, nikdy nebudeš klidně spát v posteli, dokud já ti –“

„Nepřivolávej na svou hlavu zákon, chlapče!“ zavrčel Crake, jemuž zablýskala očka.

„Mně už je to jedno!“

„Ani na rozkošné hlavičky svých hezoučkových sestřiček.“

Nicholas se vztekle zamračil.

„Dej si pozor,“ zamumlal Crake, „je tu jistá potíž. Ty jsi teď hlava domácnosti. Ovšem bohužel bez domu! Tak už přestaň se záchvaty zuřivosti, mladíku. Měl by ses naučit ovládat, mládenče. Ono totiž nebude snadné vyjít při vašem novém životě na cestách. To platí o vás čtyřech.

Jako zrádcových toulavých dětech. To může být docela krátký život, ale obávám se, sotva veselý.“

Otočil svého koně.

„Pusťte je! Zapalte stodoly!“

„A co dům, pane?“

„Stodoly jako varování postačí. Dům nechte být.“

Někteří z vesničanů se zatvářili vzpurně, když stodoly a hospodářské budovy Ingoldsbyho statku vzplanuly a čtyři děti byly vyhnány ven na ulici. Chlapi svírali motyky a sekáčky, tváře ženských hněvem potemněly. Ale co zmůžou obyčejní rolníci proti tuctu jízdnicích ozbrojenců?

Tohle všechno sledoval Crake s cynickým odstupem. Kdyby se tak dalo konečně zbavit těch dětí... Ale tady byly jisté meze. Katolické kněze vyslané z Francie se zjevným posláním bylo možné pochytat a vzápětí s nimi tvrdě zúčtovat a noční návštěvy katolických rytířů cizího řádu by jistě stačily, aby se dalo mluvit o velezradě. Ale nelze jen tak odpravit děti kacírského katolíka, jako Izraelci pobili děti Amáleka.

Zákon Anglie je drsný, ale spravedlivý. Musí je propustit. Ovšem bez groše, bez přátel a rodiny dlouho nepřežijí.

Děti prošly cestičkou a potom do otevřené krajiny, sledovány pohledy stovky vesničanů. Z hořících stodol stoupal k obloze dým. Plameny praskaly. Z vysokých jilmů poplašeně vylétli havrani.

„Tady!“ vykřikl Crake v posledním okamžiku. „Něco na cestu.“

K úžasu všech vytáhl z kabátu malý, ale těžký kožený měšec a hodil ho dolů chlapi. Pak prudce otočil koně a odklusal zpátky vzhůru do kopce. Na vrcholu cestičky se v sedle otočil, aby se podíval, jak jdou.

Děti se plahočily dál, ani nevěděly, jak dlouho. Snad při probuzení zjistí, že to vlastně byla nějaká noční můra. Krátký říjnový den se chýlil ke konci a nebe jim nad hlavami potemnělo. Zvedl se vítr, který prudkými poryvy zviřoval listí pod stromy. Neprobudily se.

Po jisté době řekla malá Lettice: „Co budeme mít k večeři? Nebude to jenom chleba?“

„Zeptáme se někde na statku. Snad si můžeme něco přikoupit.“

Nicholas vytáhl Crakeův měšec, v chůzi rozvázal provázky a podíval se dovnitř. Pak vzhlédl.

Susan ho bedlivě sledovala.

„Je toho hodně?“

Nicholas provázky zase zavázal, ani si nebyl jistý proč, a měšec uložil.

„No tohle,“ řekl tiše. „Mít tak prak!“

Crake mu předtím hodil měšec plný kamínků.

„Vím, co za tím vězí,“ řekla Susan. „To je Crakeův oblíbený šprým. Často hází chudákům měšce s kameny a oblázky, aby je viděl, jak za nimi běží a hrabou se v prachu. Jejich zoufalství mu připadá zábavné. Ale on říká, že je to podobenství, jež je naučí, že nemají vkládat důvěru ve zlato.“

„Ten člověk je zrůda.“

„Bůh se postará o to, aby za to zaplatil.“

„To *já* se postarám o to, aby za to zaplatil. Jednoho dne.“

„Nemůžeš si přivlastňovat, co náleží Bohu.“ Zaváhala a pak dodala:

„To nebyla tvoje vina. Co se stalo otcí.“ Rychle si utřela oči.

Nicholas nic neřekl. Srdce měl uzamčené jako truhlici.

Šli kolem stodoly poblíž osamělého dvorce, ale když k němu téměř dora- zili, obrovský pes zaštěkal a málem se utrhł z řetězu, takže Lettice s Agnes odmítly se přiblížit. Nakonec si našli úkryt v nízkém podrostu, kde Nicholas opřel o spadlý kmen stromu kupu klacků a pak je napříč překryl chrastím. V tomhle provizorním dřevěném stanu spali jen přerý- vaně, neboť byli provlhli a zoufale hladoví jako chvějící se štěňata.

Nicholas ležel, už probuzený za kalného šedivého úsvitu, když v listí poblíž uslyšel kročeje. Někdo ví, že tam jsou. Položil Lettice ruku na ústa. Oči se jí doširoka otevřely. Ke rtům si přiložil prst a dal jí gestem najevo, že má o všem zpravit Agnes.

Vykoukl z úkrytu právě včas, aby za širokým dubem uviděl rozložitou postavu – v ruce se jí zableskla ocel. Dýka.

Takže Crake si to nakonec rozmyslel a poslal za nimi jednoho nebo několik svých najatých pochopů, aby dokončili jeho prácičku! Asi to jsou nějakí bývalí vojáci, někdejší žoldáci se srdcem jako kámen. Vrátili se z ne- dávných náboženských válek ve Francii, kde byli svědky nejděsivějších masakrů, pokud se jich sami nedopustili. Copak by zaváhali podříznout hrdlo čtyřem dětem v takovém odlehlém mlázi a zahrabat je pod kupkou listí? To by pro ně nic neznamenalo. A kdo by se to vůbec dozvěděl?

Nicholasovi se rozbušilo srdce, až mu málem puklo. Prsty křečovitě sevřel jeden z napůl ztrouchnivělých klacků, jež byly nad ním. Touhle jedinou zbraní měl bránit jak sám sebe, tak tři sestřičky proti otrlým zabijákům.

Pochop zůstával za stromem.

Nicholas vytáhl klacek a co nejtíšeji se vyplížil ze skrýše. Listí zašustilo, větvička praskla, ale byla měkká a vlhká, a tak nenatropila větší hluk. Bleskurychle přeběhl mýtinku, obešel strom a co největší silou zasadil ránu do zad se širokou koženou kazajkou před sebou.

Klacek se rozlomil vedví.

Postava se obrátila a spěšně zastrčila pohlavní úd do kalhot s krátkými nohavicemi.

„Pane Nicholasi!“

„Hodgi!“

Hodge si myslel, že ho Nicholas praštil, protože ho rozhořčilo, jak si ulevuje tak blízko jeho sester. Nicholas s úlevou zabreptal, že si myslel, že Hodge je asi nějaký žoldněr, který přišel z nedávných náboženských válek ve Francii, čímž Hodge ještě víc zmátl.

„A viděl jsem tě, jak neseš dýku!“

Hodge se zamračil a potom cosi vytáhl ze své kazajky, skasané nad opasek. Bylo to křesadlo.

„Můžeme si rozdělat oheň!“

„Jo, pane,“ řekl Hodge. „A to mám ještě nožík. A taky pohárek a pár vajíček a hub. Na statku jsem je šlohl přímo před nosem toho hrbáče, té kupky hnoje Crakea, který se tam vrátil, Bůh ať mu nechá shnít koule. Ale protože to byl vlastně pohárek sira Francise, myslel jsem, že tomu by to nevadilo.“

„Ne,“ odvětil Nicholas. Hrdlo se mu sevřelo. „Ne, to by mu nevadilo.“

„Tak vida,“ řekl Hodge, jenž se snažil působit vesele. „Tak si dejme snídani!“

Zakrátko už se postaral o oheň a na konci klacíků se ohřívaly skývy chleba. Roztloukl několik bukvic, jež toho obsahovaly dost, aby vytřel omastkem pohárek, a potom se dal do smažení vajec s houbami. Měl žampiony, jidášovo ucho i hnojník, protože právě nastalo jejich roční období. Když je ušmudlanými prsty vyjídali z pánvičky, trochu se jim zvedla nálada.

Lettice si utřela pusinku. „Výborně, Hodgi. Teď jsi povýšený na komorníka naší domácnosti.“

„Skvěle,“ řekl Hodge pyšně. „Zatímco vy jste se učili latinu, řečtinu a všelijaké další hatmatilky, Hodge šmejdil po polích, chytal do pastí koroptve, zajíce a podobnou havěť a taky rozdělával oheň a vařil houby. Latinsky moc neumí a sotva někdy bude, na to se dá vsadit, ledaže pochytlí to vaše kejklřství ze mše svaté. Ale ví, jak osmažit houbičku, dokonce i když u sebe ani nemá máslo.“

Poradil děvčatům, aby strhla úkryt a zametla všechny stopy z místa, kde přespala. Holčičky s hlučným veselím rozmlátily staré klacky. Potřásl hlavou. Takhle to nemyslel.

Šel se postavit na okraj mlází, odkud se rozhlížel po cestě. Za sebou zaslechl dívčí výskání. Ale není nic smutnějšího než osud sirotek. O tom věděl své – sám byl jedním.

Jejich vyhlídky byly beznadějně. Jedna menší snídaně z vajíček a hub jim snad mohla za hodinu zvednout náladu. Ale život měla děvčata zkažený, i když ve svých krajkách, šněrovačkách, lněných čepcích a pěkných pohodlných botkách byla dosud příliš vznešená na to, aby to plně pochopila. Co si teď mají počít? Ten všivák Crake měl koneckonců pravdu. Udělají nejlíp, když se uchýlí do chudobince, i když je tam čekají úzké dřevěné postele, horké nemoci a k večeri kaše.

To byla jejich jediná naděje.

Susan si zašla za keřík, a když se vrátila, ostatní zalapali po dechu. Odřízla si své překrásné dlouhé vlasy, které na slunci téměř rudě zářily. Zůstaly jenom prameny a chomáče, mezi nimiž probleskovala bílá lebka. Vypadala jako ti nešťastníci z útulku v Bethlemu, co mají hlavu oholelou, aby se ochladil žár bláznovství.

Usmála se na ně. „Abych byla čistá. Takhle je to snazší.“ A bůhvíproč si přisedla k Nicholasovi.

Susan, jež byla vždy tak pořádná a upravená. Matka jí zemřela velice mladá, a proto ji od sedmi let nahradila jako ženskou hlavu domácnosti. Už v útlém věku si vštípila vážnost a odpovědnost. Nicholasovi se ledovým strachem sevřelo břicho. Susan není určeno, aby přežila. Menší děvčata se nějak protlučou – přinejmenším pokud v zimě neonemocní. Ale Susan... něco se jí už objevilo v očích, bloudících po pustých polích a holé obloze. V tom pohledu se zračil pocit ztráty.

„Tak už pojďme,“ řekla. „Vyrazíme do Shrewsbury rázně a vesele.“

Přesto zůstala sedět na svém místě.

Vzal ji za ruku, aby ji zvedl. Skoro nic nevážila. Svou ruku vymanila z jeho sevření a vyšla vpřed sama, nedívajíc se napravo ani nalevo.

Pak ji později toho dopoledne slyšel, jak si potichoučku, skoro šeptem prozpěvuje jeden žalm.

„Že jsem utištěného zachránil, když volal o pomoc, i sirotka, který neměl, kdo by mu pomohl...“

Krvavě rudé slunce zapadlo pod obzor západních pahorků a odpoledne potemnělo soumrakem.

„Já se bojím!“ špitla Agnes.

Kráčeli po dlouhé stezce chmurnou krajinou s kopci na východě a na západě. Začala vycházet večernice. Brzy si budou muset vyhledat přístřeší.

Potom vystoupali na jeden vršek a před nimi se objevil lesík. Když se přiblížili, Letticiny bystré oči spatřily mezi stromy oranžovou září.

„Ohníček!“ vykřikla a málem by se k němu rozběhla.

„Ne,“ zašeptal honem Hodge, jenž se dokonce opovážil popadnout ji za umouněné šatičky. „Ne tak rychle, děvenko. Netušíš, co to může být za lidičky.“

„A zpívají!“ dodala Agnes.

V tichosti čekali. Ve stále temnějším lese prozpěvoval podivný a hluboký stařenin hlas.

Nicholas s Hodgem si vyměnili nejisté pohledy. Vzduch byl každou minutou studenější, musejí si vyhledat přístřeší a kde jinde by mohlo být? Ale něco tu způsobovalo, že měli strachem husí kůže.

„Nech mě být!“ řekla najednou Lettice tvrdohlavě. Vykroutila se z Hodgeova sevření a spolu s Agnes vyběhla do lesa, než je chlapci stačili zadržet.

Děvčátka se na mýtince zčistajasna zastavila. Hodge a Nicholas k nim honem přiběhli.

Byl tam teplý žár ohně a na rožni na něm cosi syčelo. Hned vedle byl kotlík. A vzadu ve tmě seděli zády ke stromům tři, ne, čtyři lidé, jejichž tváře byly při světle ohně v hlubokém stínu. Stařena s černými zuby se na ně usmála a pokynula jim. Tři muži. A opodál spal vstoje zubožený osel s nízkou károu s roztřepenými postraňkami.

„No vida,“ řekl jeden z mužů a vzhlédl od dřevěné misky, z níž cosi hltal. „Tahle je ale hezoučká. Jen přistup blíž, děvenko.“

Usmíval se a muži si vyměnili pohledy. Pak si všimli, že za děvčaty stojí Hodge s Nicholasem.

„Co jste zač? To jste všichni?“

Hodge se chystal říct, že na stezce jsou i další – je jich nejmíň tucet –, jenže Lettice vyhrkla: „Je nás celkem pět a všichni máme pořádný hlad, pane!“

„Pak pojďte blíž,“ řekl jemně. „A povězte nám svůj příběh.“

Agnes zavrtěla hlavou. „My žádný nemáme. Otec nám zemřel!“

Druhý muž zamlaskal. „Jak vidím podle vašich bot a šatů, nastaly vám zlé časy docela nedávno. Ví někdo, že jste tady?“

Hodge se opět pokusil promluvit jako první, jenže Agnesin vysoký plačtivý hlásek ho zase předešel: „Nikdo! Jediná duše na světě o nás teď neví!“

Hodge rýpl Nicholase do žeber a oba přistoupili blíž k ohni, až k děvčátkům.

„*Stůjte vzpřímeně,*“ zašeptal.

Muži zase srkali hustou polévku. „Přespíte tady?“ zeptal se první muž, jenž si otřel rty.

Nicholas řekl, že ano. Copak teď mají na vybranou? Dokonce i vzduch na jeho temeni a nohou byl studený.

„Ale my dva můžeme ještě dlouho zůstat vzhůru,“ pravil důrazně.

Na rožni zbyly jenom kousičky, ale tuláci zase pověsili na oheň kotlík a přiložili další klaciky, aby ohřáli poslední zbytky pokrmu.

Masa už zbyla jen trocha, ale v husté polévce plavaly velké bílé kosti. Hodge se upřeně podíval na pokrm a hned ho přešla chuť. Požádal o chléb, ale tuláci žádný neměli.

„Musíš se najíst, mládenče,“ řekla stařena, ale Hodge na ni jenom strnule zíral a nic neříkal.

„Tak se můžete pořádně prospat hned vedle ohně! Co vy na to?“

Muži si opět vyměnili pohledy.

Nicholas měl nepříjemný pocit. Tady něco nehraje. Ale kdyby se teď vydali na cestu, čekala by je tuhá zima – už se usazovala jinovatka a ubozí tvorové na polích se ploužili po zledovatělé trávě. Sovy byly na lovu. Ve waleských lesích prý jsou pořád vlci. Tohle je dobrý úkryt.

Pouze zůstane bdělý.

Tuláci jim dali přikrývky, které ohavně páchly. Anebo to bylo jenom tím vzduchem. Puch masa ze špatně poražených zvířat. Ale možná nedělá dobře, že je tak nedůvěřivý a podezřívavý. Zatím se přece chovali mile a pohostinně.

Dřímá, ale pak se zase probal. „Hodgi,“ zašeptal. „Zůstaň vzhůru.“

Hodge přikývl. „Břícho mám tak prázdné, že to ani jinak nejde. Ostatně tady bych nespal o nic víc než u pekelných bran.“

Pozdě v noci ze sebe Nicholas setřásl přikrývku, aby zašel ulevit močovému měchýři. Spal předtím jako dudek.

Hodge mírně chrápal. Děvčata ležela všechna v řadě, schoulená jedno ke druhému. Tuláci leželi na opačné straně u dohořívajících uhlíků. Neměl být tak podezřívavý.

Ušel pár kroků za strom, ale tam bylo něco skrytého, napůl pod listím. Měsíc se schoval za oblak. I ve studeném vzduchu tady cosi odporně páchlo. Se sevřeným hrdlem pohlédl dolů a pak nahoru. Tenký studený mrak rychle přešel a měsíc vykoukl. Z větve nad Nicholasem cosi viselo a klátilo se ve větru.

V uších mu zazvonilo děsem. Se staženým břichem se otočil a rozběhl nazpět.

Na mýtině už byli dva z mužů na nohou – jeden se ohlížel tam, kde ležela děvčata.

„Hodgi!“ zařval Nicholas.

Spící sluha se probudil, vmžiku byl na svalnatých nohou a v ruce třímá mohutnou dýku.

Muži stáli, ani se nehnu.

Jeden vymáčkl zpoza zčernalých zubů úsměv, ozářený přízračným měsíčním svitem.

Děvčata se zvolna probouzela.

Nicholas uslyšel, jak se ve tmě vzadu zachichotala stařena.

Pak obnažila své zkažené zuby a se smíchem pronesla: „Tak co, že to byla veselá noc pro všechny?“

„Proč máš tu dýku vytaženou, mládenče?“ zeptal se jeden z mužů.

Hodge ji měl pořád napřaženou před sebou.

„V lese něco je,“ řekl Nicholas, snaže se, aby se mu hlas netřásl. „Visí to ze stromu.“

Ten chlap ho oslovil. „V lesích je leccos, mladíčku. Jezevci a ježci a –“ „Já mluvím o mrtvole, napůl vykuchané.“

Chlapovi viditelně potemněla tvář, i když byla noční tma. „Takže když šlohneme ovci, co je ti vlastně do toho? Prostí smrtelníci přece musí táhnout za jeden provaz. Přece nás neudáš jako zloděje ovcí, aby ses pak mohl koukat, jak nás soud ve Shrewsbury pověsí, nebo snad ano?“

Nicholas nebyl s to ani promluvit. Věděl jenom to, že tam žádná ovce nebyla.

„Tak už půjdeme,“ řekl Hodge a velice opatrně ustoupil.

Děvčata si vstoje protírala rozespalé oči.

„Pojď k nám, slečinko,“ řekl Hodge tiše.

Jeden z chlapů rázem popadl Agnes a přiložil jí ke krku blýskavou čepel nože.

„Ještě krok dozadu a z té maličké vyteče krev jako z pověšeného králíka, slyšíte mě? Já nedopustím, abyste vy, urození spratci, vyběhli na cestu a všechny nás udali. Nikam nejdete, teď určitě ne. Slyšíte mě?“

Ztuhli.

Mraky opět zahalily měsíc a v nastalé temnotě se mlčky pohybovala jakási postava. Byla to Susan. Prudce se shýbla, ze skomírajícího ohníčku uchopila oharek a zamávala jím ve vzduchu, aby se rozhořel. Pak se ozvalo zasyčení a mužský výkřik a vyšlehla sprška jisker. Dívka zavzlykala a z listoví se ozvaly zvuky rvačky.

Měsíc byl pořád temný.

„Utíkejte! Zpátky na cestu!“

Zachváceny hrůzou, děti vyklopýtaly pryč mezi stromy, kde rozhrnovaly studené listí lemované jinovatkou. Ruce a tváře jim poškrábaly cesmíny a trnky. Holčičky plakaly, když těsně za nimi hulákali chlapi jako ve zlém snu. Nicholas při běhu zuřivě poškrábával hlavou ve snaze zplášit představu, že Lettice nebo Agnes uchvátíla temnota a visí z větvi stromů s otevřenými ranami na hrdle...

Potom se pětice dětí nějak – ani nevěděly jak – vypořádala přímo na cestu a vyběhla si v ústrety. Křížovaly se, třáslly se a vzlykaly. Susan mumlala

pořád dokola: „Díky, pane Ježíši Kriste, díky ti, blahoslavená Panno Marie...“

„Honem,“ řekl Nicholas. „Pořád pryč, celou noc.“

Šli po cestě tak rychle, jak jen to bylo ve tmě možné, přičemž podle zvuku svých šlápějí odhadovali, jak blízko je živý plot.

Vlevo od nich se najednou v živém plotě cosi pohnulo. Lettice se zděšeně přitiskla k Nicholasovi. Čichla a ucítila jakýsi zápach. Ale to jenom kuna nebo liška, která pelášila pryč od nich.

Po určité době znovu vyšel měsíc. Byli dočista bezradní, a tak se v chůzi ohlíželi.

Na cestě vzadu stála osamocená postava zírající za nimi. Něco se zablesklo – viselo jí to z pravičky. Sekera s dlouhým topůrkem. Noční strážce se za nimi ani nerozběhl. Zůstal v tichosti a bez hnutí. Cítili, jak k nim proudí moc démonické nenávisti. Ale zdálo se, že mu ani nestojí za pronásledování. Jejich zkáza je beztak neodvratná.

Šli celou noc. Nikoho ani nepadlo, že by si měl lehnout.

„Spát budeme ve dne,“ řekl Nicholas, když pokračovali ve vyčerpávajícím pochodu.

Ale ani pak jim noční můra nedá pokoje, to věděli.

Chtělo se mu zvracet při pomýšlení na to, co předchozího večera málem z toho kotle snědl. Ale také už cítil, že tváří v tvář strastem se něco v jeho nitru zakaluje, a pronesl prapodivnou, koktavou modlitbu, aby se mu srdce natolik nezatvrdilo, že by už vůbec necítil žádnou lítost.

Toho dne si našli útulek v polorozpadlé stodole na troše zimního sena. Děvčátka byla tak utahaná, že vzdor hladu usnula jako zabitá.

„Dál už nemůžeme,“ zamručel Nicholas jakoby pro sebe. „Tohle nezvládneme. Už skoro umíráme.“

Hodge nic neříkal.

„Musíme si obstarat jídlo. Až se snese tma, stane se ze mě zloděj i tulák.“

Hodge přikývl. Po chvíli řekl tiše: „Leckdo má přehnané představy o životě na cestách. Ale popravdě jsou na nich samí chudáci, zoufalci a násilníci. Pro nás tohle místo není.“

„My ale nemáme *vůbec* žádné místo.“

Hodge upřel na Nicholase drsný pohled.

„Vy máte na mysli... Shrewsbury. Máte na mysli kostel nebo chudobinec.“

Hodge se zhluboka nadechl.

„Je tam kněz a učitel a městské farnosti jsou bohaté. Slyšel jsem, že nějaká holka nechala ve farnosti svatého Tomáše u vchodu své nemluvně. Sama umírala. Slyšel jsem, že pastor a jeho manželka jsou známí tím, jak si to robátko vzali a starají se o ně jako o vlastní. Jestli neudělá tohle, aspoň se zachová křesťansky a najde jim přístřeší. Třeba jako služebným někde na zámku...“

Nicholas se pokusil uvažovat jasně i v téhle bezedné bídě. Opatruj své sestry. To bylo otcovo poslední přání. Buď spravedlivý, svědomitý. Až do samého konce.

Když promluvil, hlas měl zármutkem zastřený a do očí se mu draly slzy.

„Vrátíme se do Shrewsbury. Děvčata tam najdou střechu nad hlavou. Ale já ne.“

Prudce potřásl hlavou.

„Já ne. *Já půjdu dál.*“

Zármutek na něj doléhal celý den, když se pokoušel spát. Ale byl natolik utahaný, že skoro nemohl usnout, a navíc ho duše bolela žalem. Viděl, jak otcova mrtvola zůstala ležet na vesnické ulici. Nebyl pro něj ani slušný církevní pohřeb, jenom spěšné pohřbení zrádce. Svět byl v troskách.

Ale kromě smutku mu v útrobách žhnul hněv jako ohnisko jasného, žhavého plamene a nenávist stejně čistá jako oheň. Hněv, nenávist – a neutišitelná žízeň po pomstě.

Té noci ukradl chléb a šunku z jednoho chudého statku, kde byl na dvorku jenom lenivý hlídací pes. Cítil se nesmírně provinile. Kolik dětí tu bude teď kvůli tomu celou zimu ještě víc hladovět? Chudí však většinou okrádali zase chudé. Boháči se příliš dobře chránili.

Dva dny kráčeli zpátky na sever, dokud nedošli na dohled od města.

Lidé si ukazovali a šuškali, jen co je spatřili. Žebráci, zloději, cikáni. Ať je strážník zase vypráská ven z města, to by mu jenom zatleskali.

Děti se v hustém dešti k sobě tiskly na náměstí svatého Alkmunda.

Počestní občané se na ně mračili, když je míjeli, a častovali je nadávkami. Takoví patří leda do otevřeného kraje, do deštěm promáčených kopců nebo do lesů, kde je to samý vlkodlak. Jako postel škarpu, jako příkrývku spadané listí.

„Koukněte, pane,“ řekl Hodge a drsně do Nicholase šťouchnul. „Támhle.“

Od nároží se k tržišti blížil zástup dětí z chudobince, které měly namířeno do kostela svaté Marie na ranní modlitbu. Oblečeny byly do špinavě bílých lněných šatiček, sice důkladně sepraných, záplatovaných a na lemu roztrepených, ale jinak docela čistých. Všechny nosily čepce a všechny měly boty, i když zhotovené hodně nahrubo. Všechny byly hubené, ale žádné nevypadalo hladově. Viděl, že nemají boláky, i když zpod čepců bylo možné zahlédnout, že několik hlaviček bylo kvůli vším ostríháno. Jak šly ve dvojicích a držely se za ruce, svítily jim červené tvářičky, smály se a štěbetaly jako děti všude jinde, i když byly tak dočista chudé. A proti dešti je chránily pláště, třebaže každý jiné barvy – jeden černý, druhý šedý, třetí hnědý a další šedohnědý. Při bližším pohledu se tomu snad ani nedalo říkat pláště, spíš šlo o velké pruhy z vlněné příze, ale když je nosily na ramenou a omotané kolem hlavy, úplně to stačilo, aby je ochránily před nejhorší slotou. Určitě jim opět posloužily za chladných nocí jako příkrývky. Na levém rameni každého pláště byl našitý bílý lvíček, znak chudobince svatého Marka.

„Kéž bych tak měl aspoň vlněný plášť,“ řekl Hodge. „Mají lepší ohoz než my.“

Nicholas pochopil, co tím míní.

Susan už dva dny nepromluvila, neřekla ani slovo a teď se opřela o zed' s hlavou svěřenou a zírala do rozbahněné strouhy stejně upřeně jako hledač pokladů.

„Nezbláznila se?“ zašeptala Lettice, jež se na ni zadívala z ulice.

Nicholas se malinko pousmál. „Ne, neblázní. Je strašně unavená. My všichni jsme přece unavení!“

Lettice přikývla. Buclaté tvářičky jí pohubly a byly velice ušmudlané. Levé oko jí zčervenalo a napuchlo.

„Teď mě poslouchej,“ řekl Nicholas. „Chci, abyste byly ty a Agnes a Susan moc statečné holčičky. Budete?“

Lettice a Agnes k němu úzkostně vzhledly. Věděly, co to znamená být statečné. Odporný lék, špatné zprávy.

„Hodge a já musíme na čas odejít pryč.“

„Ne!“ vykřikly obě dívky naráz a tak zakvílely, že i Susan sebou škubla a vzhledla. „Nemůžeš nás přece opustit! To nikdy!“

„Nikdy,“ opakoval a obě je objal. „Nikdy vás úplně neopustím. Budu vědět, kde vás najít. To bylo to poslední, co jsem musel otci slíbit. Přece bych ho nezneuctil.“

„Tak proč odcházíš?“ zaúpěla Lettice.

„Jenom na krátký čas. Protože...“ Vzdychl. Sotva to věděl on sám. „Protože musím. Protože budete v bezpečí a dostanete péči, kdežto já jsem příliš starý a nemůžu tu zůstat, a taky...“

Nezapůsobilo to. Bylo to příliš složité. Očka děvčátek byla plná slz i nelibosti. Zkusil to jinak.

„Viděly jste všechny ty děti, jak jdou po rynku v teplých vlněných pláštích? Vy teď budete s nimi, jenom na chvíli. A já – já jdu pryč, abych hledal štěstí!“

Jejich vzlyky pomalu ustaly.

„Jako pirát?“

„Takhle přesně ne. Ale budu cestovat na moři a přinesu zpátky truhlice plné zlata a –“

„Půjdem s tebou!“

„To nemůžete,“ řekl bez obalu. Pak, trochu jemněji: „Náš otec by nechtěl, abyste to udělaly.“

Pořád vypadaly nešťastně, ale aspoň je zaujaly truhlice se zlatem.

„Vrátíš se?“

„Samozřejmě že se vrátím!“ zasmál se. Jak dovede klamat! „Moc brzo, se spoustou pokladů.“

„A s oslíky?“

„A s celým průvodem oslů.“

Ach ty holčičky, jak snadno je lze tahat za nos!

„A s opičkami,“ dodal, „šperky, pštrosy a maličkými mouřeníny jako otroky, s leccím jiným. Ale jenom když nejdřív odejdu, abych hledal štěstí. Pak se vrátím a najdu vás a budeme všichni zase šťastní jako dřív.“

„Na statku?“

„Ano. Na statku.“

Děvčátka se k němu s pláčem přitiskla.

Najednou si uvědomil, že má po boku Susan. Dosud neřekla ani slovo. Natáhla se, aby bratra objala – bylo to jedno kratičké objetí –, a pak vzala za ručičky své sestry a odvedla je uličkou pryč.

Chlapci je pak v určité vzdálenosti následovali.

Proplétali se starými středověkými ulicemi města, až nakonec došli k nízkým dřevěným vratům v dlouhé zdi. Dívky zaklepaly.

Nic se nestalo. Zase zaklepaly.

Nakonec se otevřela závora a objevila se žena s přísnou tváří.

Susan se pokusila něco říct, jak bylo znát podle toho, že se jí zdvihala ramena, ale nevymáčkla ze sebe ani hlásku. Strohá žena si ji prohlížela odshora dolů, aniž ji povzbudila. Nakonec promluvila Agnes, ovšem ani její slova chlapci neuslyšeli. Žena je vyslýchala několik minut, kdy se jedinkrát neusmála. Nakonec potřásla hlavou, poodstoupila z vrat a tři dívky vešly dovnitř. Vrata se zavřela a za nimi zaklapla závora.

Nastalo dlouhé mlčení, dokud Hodge neřekl: „Tam jim nebude špatně, pane. Žádné strachy. Bude jim docela dobře.“

„Dokud se nevrátím.“

„Dokud se my nevrátíme,“ opáčil Hodge. „Beze mě byste byl v koncích.“

Nicholas se podíval na urostlého mladého sluhu a mírně se usmál.

„Tak tedy jdeme. Vyrazíme za tím pokladem.“

Na jih šli dlouhé dny a týdny, kdy cestou žebrali a kradli. Přesto pořád hubli, zatímco dny byly stále kratší a noci chladnější. Nicholase napadlo, jestli opravdu přežijí i bez děvčátek. Ale to přece musí. Musí se dostat k nějakému přístavu.

Než umře, musí toho ještě tolik vykonat.

Přežili zimu, kdy minuly Vánoce, aniž je skoro vnímali. I když vyhubli, byli natolik drsní a lstiví, že přežili. Nastávalo jaro. A pak je chytili při krádeži.

Po noci v šatlavě je za kalného denního světla vyvlekli – ještě je bolelo tělo a oči měli oslepené – na malý vydlážděný rynek.

Nicholas mrkal a rozhlížel se kolem a pořád měl pocit, že každou chvíli omdlí. Kdyby neměl zápěstí za zády spoutaná tak pevně, až ho hodně bolela, mohl by zvednout ruku, aby si ze strany sáhl na hlavu. Cítil, že má vlasy rozčuchané a pokryté zaschlou krví na místě, kde ho přetáhl holí strážník.

Onoho šedivého rána trochu mrholilo a byla lezavá zima. Ale na rynku se to hemžilo lidmi, jako by se měl konat jarmark. Někteří jedli jablka a nechávali si po kapsách ohryzky, aby jimi mohli později házet. Děcka se smála a hrála si s káčami a obručemi. Místní řezník si mastil kapsu prodejem pečených vepřových kýt. Další lidé se vykláněli z hořejších oken pěkných hrázděných domů obemykajících náměstíčko. Některé útlocitnější ženy již plakaly a ke koutkům očí jemně přikládaly kapesníčky. Jiní žmoulali pomeranče.

Na rynku kouřil koš na oheň s dřevěným uhlím, přes nějž byl položen kus železa. Uprostřed náměstíčka stál dřevěný vůz a hned vedle hrubě postavená šibenice.

Nicholasovi ztuhla krev v žilách.

Tak takhle skončí vznešené jméno Ingoldsbyových. Oběšením za deště na náměstí za obyčejné zlodějství.

Někdo zabubnoval na buben a dav ztichl. Nicholas s Hodgem byli postrčeni dopředu. Vedle šibenice stál kat s hrubou látkovou maskou, dva strážníci a místní pastor, tvářící se zarmouceně i vážně, s malým Novým zákonem v ruce. Hovořil k němu místní soudce, otočený zády k chlapcům. Pastor poslouchal a přikyvoval.

Soudce se otočil.

Byl to Gervase Crake.

Usmíval se.

„Předved'te vraha!“

Dopředu dostrkali ještě jednoho chlapce, špinavého a otrhaného. Bylo řečeno, že zavraždil jakousi holčičku – utopil ji ve strouze. Neoznámili, proč to udělal. Kluk neřekl ani slovo. Možná byl hluchoněmý, možná předstíral, že je němý nebo hloupý. Když ho vlekli kolem, jejich pohledy se prořaly a Nicholas spatřil v necitelných očních jamkách naprostou lhostejnost, jež budila větší hrůzu než sebevětší divokost.

Pastor postoupil vpřed a zeptal se chlapce, jestli se nechce naposled vyzpovídat ze svých hříchů. Chlapec před ním stál tichý a nevrlý a nic neříkal. Pak si odkašlal a z plna hrdla plivl pastorovi do tváře. Pastor ustoupil, kusem látky si otřel tvář, sklonil hlavu a dal se do modlení.

Kat naposled překontroloval uzel na provazu a zkoumavě si chlapce prohlédl. Pak mu kolem špinavého krku navlékl smyčku a vytáhl chlapce vzhůru. Ten ani nekopl. Rameno šibenice vrzalo, jak se hubené tělo klátilo dopředu a dozadu. Oči pořád zíraly. Mohlo mu být tak kolem jedenácti.

Hlasem, který zněl, jako by pronášel kázání, Crake sám přečetl jejich zločiny.

„Ti dva dopadení vagabundi se provinili zahálčivým tuláctvím a zlodějstvím, čímž na sebe přivolali spravedlivý hněv Boha všemohoucího. Patří k chásce, která dnes zamořuje naše království a již se říká žebráci práce se štítící, jimž nechybí ani zdravé údy, ani schopnosti na rozdíl od pravých žebráků, na něž náš Pán laskavě shlížel. Schází jim jenom vůle pracovat, a tak dávají přednost životu ve zlodějně a nepoctivosti, kterou provozují na úkor řádných měšťanů jako třeba těch, kdo tu právě jsou.“ Ozvalo se sborové samolibé zamručení.

„Pročez je nařízeno, že ti dva mají být vyslečeni a připoutáni k vozíku a mrskáni v ulicích farnosti, dokud nebudou jejich záda zkrvavená, jak

stanoví zákon Anglie. Pak budou na hrudi ocejchováni písmenem V na znamení jejich zvoleného povolání v naději, že jejich duše budou očištěny. Necht' jim je Bůh milostiv.“

Ocejchováni. Proto tu stojí ten koš na oheň. Budou poznamenáni a až do konce života zostuzeni.

Jeden ze strážníků vytáhl bič. Tohle nebyla učitelova rákoska, co běhá žákům po zadku. Byl to silný kus hovězí kůže záměrně spletené do biče tak, aby prosekl kůži na lidských zádech a nejen to. Stačila dvě nebo tři švihnutí a takový bič dovedl proniknout až na žebra či páteř. Uměl po kusech odervat maso jako vlčí čelisti. Dovedl způsobit, že člověk stanul v kaluži vlastní krve nebo se do ní svalil. Dokázal ho i zabít.

Oba strážníci prudce napřáhli ruce, aby plaňkami v zadní části vozu na seno provlékli provazy, a jako by to byl nástroj k stlačení končetin a cév, otočením dřevěné příčky vzadu je co nejpevněji utáhli, až tam chlapci s nataženými zády viseli a prsty na nohou se skoro nedotýkali země.

„Nechceš klacek?“ zavrčel jeden strážník.

Nicholas zavrtěl hlavou.

„Ano,“ řekl Hodge. „Oba.“ Podíval se na Nicholase. „Věřte mi.“

Jeden z těch chlapů vytáhl dva krátké klacky a podržel je chlapcům před obličejem. „Otevřete čelisti. Teď skousněte.“

Nicholas opět otevřel čelisti a vyplivl klacek ke strážníkovým nohám. „Podpal si tím oheň.“

Chlap se zašklebil.

Hodge skrze svůj klacek něco zabručel. Ten jeho pán, to je ale pyšný trouba. Ten bude co nevidět skuhrat!

Druhý strážník švihnul bičem přímo za nimi, nijak ostře, ale i malé zapráskání stačilo, aby Nicholas v očekávání bolesti zatnul zuby.

Jen ať to přijde, pomyslel si. Otec se teď na mě dívá z nebes. Ať vidí, jak to snesu.

Crake byl přímo za nimi, a tak jim kupodivu sám smírcí soudce projel nožem pod košilemi, aby rozpáral stehy, a potom jim košile strhl ze zad. Nicholas zachytil jeho pohled.

Crake posměšně povytáhl obočí. „Hleďme, zlotřilé sémě zrádného otce. Snad pro mě nemáš nějakou sprostou nadávku? Pro královnina ustanoveného soudce?“

Nicholasův pohled neuhýbal. „Skutky, ne slova. V pravý čas je poznáš.“ „To jsou ale vznešené řeči.“ Chlapci serval z těla poslední cár košile. Blyštěla mu bělostná kůže. Soudce odhodil cár látky do káry vedle něj. „Aby sis pak zastavil krev. Budeš to potřebovat.“ Odvrátil se.

To poslední, co Nicholas viděl, než na něj dopadl bič, byl chlapec klátící se na břevnu šibenice – byla to ohavnost, že ho ještě neodřízli. Jazyk mu nápadně visel ze zčernalých rtů. Oči mu zíraly přímo z pekla.

Ani Nicholas, ani Hodge ale neviděli dva cizince, kteří vjeli na náměstí na velkých koních. Vlastně obrovitých koních podobajících se hřmotným válečným ořům, na nichž jezdívali rytíři za pradávných časů. Možná to byli tažní koně. Proč jedou na takových obludách?

Lidé před nimi instinktivně uhýbali. Jejich vzezření budilo respekt – bylo vidět, že přicházejí zdaleka, měli mohutné postavy a odměřený pohled v očích a pod lemem zablácených plášťů se jim dmuly pochvy. Zastavili své koně za netrpělivými davy. Lidé se po nich stísněně ohlíželi.

Jeden si zvedl kápi proti mírnému deštětku, čímž si zastínil ponurou tvář s tmným vousem. Druhý svěsil záda, takže odhalil špinavé plavé vlasy a pohledný opálený, byť poněkud ošlehaný obličej. Mohlo mu být tak třicet. Lidé v davu měli o důvod víc, aby se klidili a uvolnili jim místo, když blondák tasil meč – rychleji, než to mohlo něčí oko zachytit – a zdálo se, že se chystá někoho probodnout. Lidé se odkláněli stranou jako pšenice ve větru. Válečník se předklonil a nanejvýš elegantním, přesně odhadnutým švihnutím špičky meče odsekl koňskou pijavku, která tučněla na krku jeho koně.

Pak meč zasunul do pochvy.

Když se mělo odehrát představení na konci káry uprostřed náměstí, vypadalo to, že se jenom baví. Pohodlně se lokty opřel o vysokou hrušku svého sedla s očima zúženými a zábleskem úsměvu na rtech, zatímco lenivě žmoulal stéblo uschlé trávy.

„No, to se podívejme,“ zamumlal. „Vypadá to, že tihle žebráci nemají ve zvyku prosit o milost.“

Našedlým vzduchem se do výše mihl bič, napřímil se a švihl dolů. Nejprve zasáhl sluhu. Tomu se prohnula záda a vši silou se zakousl do klacku. Hlavu zvrátil dozadu, hrdlo měl napjaté a oči pevně zavřené.

Druhý strážník svihl svým bičem a nechal ho dopadnout na smělce bez klacku v čelistech. Aby dal chlapci, co mu náleží, odskočil po prudké ráně bičem, ale nevydal žádný zvuk.

Pak se odzadu z davu ozval řvoucí hlas.

„Zadrž!“

Ten hlas měl tak hlubokou sílu, že se strážníci zastavili a jenom civěli. Crake postoupil vpřed a zamlaskal. Když se podíval přes hlavy lidí, spatřil vůbec poprvé dva nebezpečně vyhlížející cizince.

Dav se před nimi rozestupoval, a tak jím oba mohutní jezdci projeli. Kopyta jejich tažných koní na vlhké dlažbě klapala jako dřevěné talíře. Zastavili před károu, k níž byli připoutáni polonazí chlapci, jimž už z ran crčela krev, a rozvalili se v sedlech.

Blondák řekl: „Pověz mi, ty jsi tady vrchní soudce?“

„To tedy jsem,“ vyštěkl Crake, „a tihle strážníci byli jmenováni farností. Kdo jste vy?“

V tom, jak se na tuto otázku oba cizinci na sebe podívali, bylo cosi děsivého. Blondák se usmál, pak se odvrátil, ale vůbec neodpověděl. Vycházela z nich neurčitá hrozba. Nemůžou to být královnini lidé? Ale nemají na sobě žádný erb, žádný odznak, nic než ušpiněné jezdecké pláště. A pod nimi, jak teď Crake rozpoznal – hned nato polkl –, kroužkové brnění.

„Kolik ran bičem mají ti mládenci dostat?“ zeptal se blondák.

„Třicet,“ řekl Crake. „A to je ještě milosrdné. Teď se ptám znovu, kdo –?“

„Třicet na tahle vyzáblá mladá záda?“ přerušil ho cizinec. „Těm nezbude dost kůže ani na dámskou peněženku.“

„Sami jsou strůjci svého bídného osudu. Měli si to rozmyslet, než se dali na zlodějskou dráhu.“

„Co kradli?“

Crake si odfrkl. „Všechno, co sní, nejdřív ukradnou! Co si můžou poctivě vydělat na cestě?“

„To je pravda pravdoucí. Ale jak se na tu cestu dostali?“

Puritán Crake vypadal vztekle se svou zbledlou tváří. „Nevím.“

Jezdec se nevzrušeně usmál. „Lžeš!“

Jeho společník s kápí teď prudkým pohybem odhrnul kraj svého pláště, takže se objevil velice pěkný meč a pochva visící z opasku. Žádný elegantní rapír dvorního šviháka, jenž jím oslňuje svou dámu, ale těžký meč se širo-